

CZIFFRA

A MAGYAR

SZERVIZ

OSZTAL

VI

CZIFFRA

..... KÖTET

A NYOMOZÁS KEZDETÉNEK IDŐPONTJA:

A NYOMOZÁS BEFEJEZÉSÉNEK IDŐPONTJA:

ARCHIV. SZAM:

BM 69. 7. - 3230

» Mit rejt
a Cziffra-dosszié?

*Cziffra György,
az emigráns zongoraművész és
az állambiztonság*

CZIFRA

» Mit rejt a Cziffra-dosszié?

**Cziffra György,
az emigráns zongoraművész és
az állambiztonság**

Időszaki kiállítás, 2024. február 14. – szeptember 22.

Budapest, 2024

ABTL

Állambiztonsági
Szolgálatok
Történeti
Levéltára

KIÁLLÍTÁSVEZETŐ

A kiállítás készítésében közreműködtek

A kiállítást rendezte

Kuik Györgyi
Sz. Kovács Éva
Viszket Zoltán
Dr. Vörös Géza

Látványterv

Révész Nándor
Szalay Gábor

Kivitelezés

Te-Art-Rum Művészeti Bt.
NOOT Kft.

További közreműködők

Bognár Roland
Borkúty László
Dr. Cseh Gergő Bendegúz
Cselényi Máté
Farkas Vivien
Nagy-Csere Áron
Pazsiczky Andrea
Szabó Erzsébet
Szecsey István
Tari Laura
Tóth Eszter

Együttműködő, kölcsönző intézmények, magánszemélyek

Andrásy László
Balázs János
Budapesti Történeti Múzeum
Cziffra György Fesztivál
FORTEPAN
Kereskedelmi és Vendéglátóipari
Múzeum
Magyar Nemzeti Digitális Archívum
MTVA
Nemzeti Kulturális Alap
Dr. Markó György
Óbudai Múzeum

A segítő együttműködésért, a dokumentumok, tárgyak rendelkezésre bocsátásáért külön köszönetet mondunk Andrásy Lászlónak, Balázs Jánosnak, Besszer Szilviának és a Cziffra György Fesztiválnak.

Támogatók

Nemzeti
Kulturális
Alap

CZIFFRA
CZIFFRA GYÖRGY
FESZTIVÁL

„A járásbíróság ezért: Cziffra György vádlottat az 1948. évi XLVIII. t.c. 48.§-ának 1. bek. alapján 3 /három/ évi fogházbüntetésre ítéli.”

(ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997)

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára kiemelt feladatának tekinti az 1990 előtti titkosszolgálatok történetének bemutatását, e szándék első lépése 2021 novemberében az **„Egy diktatúra hagyatéka – állambiztonsági iratok és történetek”** című állandó kiállítás megnyitása volt.

Időszaki kiállításunk e tárlat általános ismereteit kibővítve mutatja be Cziffra György sorsán keresztül az egyén és az állambiztonság viszonyát, a politikai rendőrség működését a művész halálának 30. évfordulóján.

2023-ban a Levéltár felvette a kapcsolatot Andrásy Lászlóval, Cziffra György magyarországi örökösével, Balázs János Kossuth-díjas zongoraművésszel és Besszer Szilviával, a Cziffra György Fesztivál igazgatójával. Az együttműködés eredményeként Levéltárunkba került több doboznyi iratanyag, valamint hat albumot megtöltő fényképanyag digitális másolata. Az iratok között megtalálhatóak többek között a Filharmóniával, a Magyar Rádióval, a Hanglemezgyártó Vállalattal kötött szerződések, gratuláló- és köszönőlevelek, a szakmai és családi életéhez kapcsolódó hivatalos és magániratok, programfüzetek, szórólapok, plakátok. Így lehetőség nyílt arra, hogy a Levéltárunk őrzésében már meglévő és az újonnan bekerülő iratoknak köszönhetően ezt a gazdag életművet és emigráns sorsot az állambiztonság sajátos prizmáján keresztül mutassa be a kiállítás.

Cziffra először 1950-ben került a magyar kommunista titkosszolgálat látókörébe. Ekkor feleségével és fiával illegálisan elhagyta Magyarországot, azonban szökés közben elfogták őket. A házaspárt többéves börtönbüntetésre ítélték, fiukat pedig nevelőintézetben helyezték el.

A kiállítás ebből az egyedi – állambiztonsági – nézőpontból kiindulva tematikus egységekre bontva mutatja be a művész életének és pályafutásának három hosszabb-rövidebb korszakát számos publikálatlan dokumentum, elsősorban levéltári források, iratok és fényképek felhasználásával. Az első rész az 1945–50 közötti időszakot, a háborúból visszatért, a pesti bárók, lokálok világában munkát találó, illetve a sikertelen tiltott határátlépést követően börtönbe kerülő Cziffra Györgyöt

mutatja be. Az 1950–56 közötti egység a börtönből kiszabadult, majd a klasszikus zene világa által újra felfedezett – 1956-ban a legmagasabb állami zenei elismeréssel, a Liszt-díjjal kitüntetett – művész életébe nyújt bepillantást. A kiállítás utolsó része Cziffra életének az 1956 utáni időszakát mutatja be, amikor az emigrációt választó művész családjával együtt Franciaországban telepedett le és új hazájának köszönhetően elindult a világhírnév felé.

Az egyes helyszíneket térképen nyomon követve a látogató maga fedezheti fel, hogy a kommunista blokkon belül, majd az emigrálását követően merre járt, hol élt és alkotott a világszerte ünnepezt zongoraművész, valamint életútjának mely eseményeit kísérte figyelemmel a magyar állambiztonság.

Ezt az izgalmas pályafutást mindenki számára közvetlenebbé és átélhetővé teszik a kiállítás interaktív elemei, a koncertfelvételek, a fényképek, illetve a tárlat közepén elhelyezett enteriőr.

X X X

➤ **Cziffra György**

Budapest, 1921 – Longpont-sur-Orge
(Franciaország), 1994

„Génie oblige! – A zseni kötelez!”, vallotta Liszt Ferenc ars poeticájában, ami a régi arisztokrácia „Noblesse oblige!” (A nemesség kötelez!) jelszavának parafrázisa volt. Cziffra Györgyöt, akárcsak Liszt Ferencet, nemesi származás nem kötelezte. Egyszerű, zenész cigány család negyedik gyermekeként született az első világháborút lezáró békeszerződés után egy évvel, 1921. november 5-én. Az 1910 előtt Budapestről Párizsba költöző szülők a viszonylagos jómódból kényszerültek, vagyonuktól megfosztva, hazatelepülni a nekik és sorstársaiknak létrehozott munkástelepre, a Tripoliszba, ahol – Cziffra szavaival élve – „a nyomorúság tutaján” éltek.

S habár Cziffra az **Ágyúk és virágok** címmel megjelent önéletrajzi írásában azt sugallja, hogy zongoratudását autodidakta módon szerezte, minden bizonnyal sokat tanult zenész apjától, Czifra Gyulától. A forrásokból pedig tudjuk, hogy a 1931/1932-es tanévben Molnárné Steinitz Elza zeneiskolájában Tauszky Jolánnál tanult, majd 1932–1937 között a Zeneakadémián Keéri-Szántó Imre növendékeként három előkészítő osztályt végzett, ezt követően pedig az akadémiai osztályokat kezdte el. Tanulmányai kezdetétől nem csupán tanárai, hanem a kor meghatározó zenekritikusai is felismerték rendkívüli tehetségét. Tóth Aladár zenekritikus, az Operaház későbbi igazgatója egy 1934-es kritikájában így jellemezte Cziffra játékát:

„Mintegy »versenyen kívül« emelkedett ki egy zseniális csodagyermeknek egyenesen megdöbbentő művészete. Mozart-koncertet játszik. Mégpedig olyan muzikális érettséggel, olyan hallatlan plaszticitással, és mindenekelőtt olyan diadalmas, átütő erejű egyéni lendülettel, mint holmi gyermek d’Albert. Cziffra György kétségkívül a valódi »művész«-csodagyermek sorába tartozik. [...] Ez a Cziffra Gyuri valóságos kis zene-Herkules, aki már bölcsőjében megfojtja a kígyókat.”

A sikeres zeneakadémiai tanulmányait azonban abbahagyta, s a szakma, valamint a közvélemény is attól félt, hogy amire tehetsége kötelezné, nem teljesíti, sőt eltékozolja. Az anyagi gondokkal küzdő Cziffra kénytelen volt a könnyedebb műfajok felé venni az irányt. 1937 és 1939 között a Zeneakadémiát végzett Kovács Istvánnal játszott kétfogorás esteken, majd a budapesti jazzélet meghatározó szereplőjévé vált. Zongorista pályafutását a második világháború szakította félbe, amikor 1943-ben behívták katonának. A háború befejezését követően, 1946-ban leszerelt, és folytatta zenész pályáját. Tánczenei és egyéb szórakoztató zenei esteken lépett fel korának legismertebb előadóival, színészeivel, többek közt: Gyurkovics Máriával, Honthy Hannával, Mezei Máriával, Tolnay Klárral, Feleki Kamillal, Komjáthy Károllyal, Latabár Kálmánnal és Rátonyi Róberttel. Fellépéseinek sikere ellenére Cziffra arra vágyott, hogy a magyar komolyzenei élet része lehessen. Mivel úgy érezte, hogy erre nem lesz lehetősége Magyarországon, 1950-ben családjával együtt illegálisan elhagyta az országot, a csehszlovák rendészeti szervek azonban elfogták és hazatoloncolták őket. Cziffrát és feleségét börtönbe zárták, gyermekük állami gondozásba került. A börtönből kiszabadulva Cziffra továbbra is csak szórakozóhelyeken léphetett fel, azonban a fordulatokkal teli életútnak köszönhetően harminchárom éves korára járatos volt a cigány-, a jazz-, a klasszikus és a korabeli könnyűzenében. 1954 tavaszán változás következett be előadóművészi pályáján. A „tehetség kötelezte”, s régóta áhított komolyzenei karrierje a kollégák és barátok közbenjárásának köszönhetően végre elkezdődhetett. Egy korabeli zenekritikus, Csobádi Péter szavaival élve:

„A végre végképp hangversenydobogóra érkezett Cziffra György eddigi szereplései alkalmával megbizonyosodhattunk róla, hogy világviszonylatban egyedülálló technikai kvalitásokkal rendelkező zongorista, aki most már sebesen lépdel felfelé a Parnassus lépcsőin.”

A zongoraművész egészen 1956 októberéig Magyarországon lépdelt felfelé a Parnassus lépcsőin, majd az október 23-i forradalom utáni napokban, közel harmincöt esztendősen új életet kezdett családjával Franciaországban, és hamarosan Európa és a világ legkeresettebb zongoristái között tartották számon.

» **Állambiztonsági szolgálatok**

Az államok saját szuverenitásuk érdekében különböző védelmi szervezeteket hoznak létre, közülük a titkos eszközök és módszerek igénybevételével működőket általánosan titkosszolgálatoknak nevezünk. A titkosszolgálatok alapvetően kétféle feladatot látnak el: hírszerzés és kémelhárítás. Abban az esetben, amikor egy demokratikus, parlamentáris államrendszert felvált egy szűk csoport által irányított államforma, vagyis diktatúra jön létre, akkor annak természetéből fakadóan a titkosszolgálatok feladatai jelentősen kibővülnek, lényegében a társadalom minden szintjét totális ellenőrzés alatt tartó szervezetekké válnak. Magyarországon az 1945 és 1990 között különböző néven működő titkosszolgálatok (politikai rendőrség, államvédelem, állambiztonság) mindvégig a kommunista párt irányítása alatt álltak.

A második világháborút követően a titkosszolgálatokat, korabeli elnevezéssel Politikai Rendészeti Osztályokat, területi alapon hozták létre. A Vidéki Főkapitányság Politikai Rendészeti Osztálya és a Budapesti Főkapitányság Politikai Rendészeti Osztálya egyaránt az Államrendőrség szervezetén belül alakult meg 1945-ben. Ezt a két osztályt 1946-ban Magyar Államrendőrség Államvédelmi Osztálya (ÁVO) néven egyesítették, és országos hatáskörű szervként a belügyminiszter felügyelete alá rendelték. Az ÁVO-t 1948 szeptemberétől kiemelték az Államrendőrség szervezetéből, és közvetlenül a belügyminiszter alá helyezték, nevét Államvédelmi Hatóságra (ÁVH) változtatták, hatáskörét jelentősen kiszélesítették. Két évvel később, 1950-ben az ÁVH önállósága tovább nőtt: a belügyminiszteri felügyeletet megszüntették, csak a Minisztertanácsnak alárendelt szerv lett. A Sztálin halálát követően, 1953-tól meginduló belpolitikai változások érintették az államvédelem szervezetét is. Megszüntették az ÁVH önállóságát, és a BM szervezetébe tagolták be, de a vezetők nagy része továbbra is az államvédelem területéről került ki.

Az 1956-os forradalom elsöpörte az ÁVH-t is. Nagy Imre miniszterelnök 1956. október 28-án mondott rádióbeszédében eleget tett a politikai rendőrség megszüntetését követelő társadalmi igénynek: bejelentette, hogy a rend helyreállítását követően felosztatja az ÁVH-t, a szovjet csapatok bevonulása miatt azonban erre már nem kerülhetett sor.

Az 1956-os szabadságharc leverését követően maga az új kormányzat gondoskodott arról, hogy az ÁVH a régi formájában ne működhessen tovább. A Kádár-kormány feloszlatta a korábbi politikai rendőrséget, bár tagjainak jó részét az új rendvédelmi szervek kötelékében továbbra is meghagyták. Az újjászerveződő titkosrendőrség 1957-től az Országos Rendőr-főkapitányság keretei között Politikai Nyomozó Főosztály néven folytatta tevékenységét. Ezeket a kereteket 1962-ben változtatták meg. Ekkor zajlott le a Kádár-korszak állambiztonsági szolgálatainak legnagyobb mértékű átalakítása, amely lényegében a rendszerváltásig meghatározta azok működési formáját. A személyi változások mellett a szervezeti keretek átalakításán volt a hangsúly. A rendőrség szervezetén belül a főosztályi tagolódást felváltotta a főcsoportfőnökségi és a csoportfőnökségi struktúra, amelyben a III. Főcsoportfőnökség hatásköre volt az állambiztonsági feladatok ellátása. Öt csoportfőnökség és hat önálló osztály jött létre, amelyek közül a hírszerzés (BM III/I.) és a kémelhárítás (BM III/II.) a korábbinál nagyobb szerepet kapott, a belső ellenséggel szembeni elhárító munkát a BM III/III. Csoportfőnökség végezte.

XXX

➤ 1945–1950

Arizona mulató

ARIZONA
Remék, azaz Bence Siposossal
Remék, azaz György Székelyvel és
Remék, azaz Csikós Istvánnal
Remék, azaz Tompa István és
Remék, azaz a Vargapartizánok

(Új) Magyarság,
1942. szeptember 3.)

Angyalföld-Tripolisz

5 éves korában szülei rossz anyagi viszonyai miatt egy budapesti cirkuszban lépett fel, ahol a közönség kívánsága szerinti dallamra improvizált fantáziákat. (Az Országos Filharmónia számára készített életrajz, 1955., Magángyűjtemény)

Cafe de Paris

Budapesten a Cafe de Paris kávéházban voltam állásban havi 2400 forint fizetéssel, mint zongoraművész. (ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.)

CAFFÉ DE PARIS
MINDEN ESTE
MEZEY MÁRIA
„DAL A SZERELEMROL”
CIFFRA GYÖRGY
MINDEN NAP REGGELIG
TÁNC

(Világ, 1949. május 1.)

Erkel Színház

Ezután hosszú évekre eltűnt, majd ismét felszínre került, mint bárzongorista. A belvárosi bárokban (Kedves, Napfény) zongorázott esténként, mint műsorszám. (ÁBTL – I. – 3.1.2. – M-14153.)

Kedves Espresso

Magyar Rádió

A budafoki otthon nagyszülőkkel

...magyar állampolgár.
Budafok,
Bálvány utca 25. szám
alatti lakos.
(ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.)

A felhasznált fénykép-illusztrációk eredeti őrzési helye:
MTI Zrt. Fotóarchívum (Bojár Sándor: Kedves Espresso)
Fortepan (Kotnyek Antal: Budagyöngye étterem, Nagy Gyula: Erkel Színház, Somlai Tibor: Zeneakadémia, Nagy Gyula: Debrecen, Aranybika Szálló)
Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum (Arizona mulató)
Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (Budafok) gyűjteményeiben találhatóak.

Nyíregyháza

[Magyar Nép, 1948. 03.18.]

Debrecen

[Hajdú-Bihari Napló, 1948. 03.18.]

Zeneakadémia

A Budapesti Zeneművészeti Főiskola akkor igazgatója, elragadtatva a fiú tehetségétől, felvette a Zeneműv. Főiskolára. [Az Országos Filharmónia számára készített életrajz, 1955., Magánygyűjtemény]

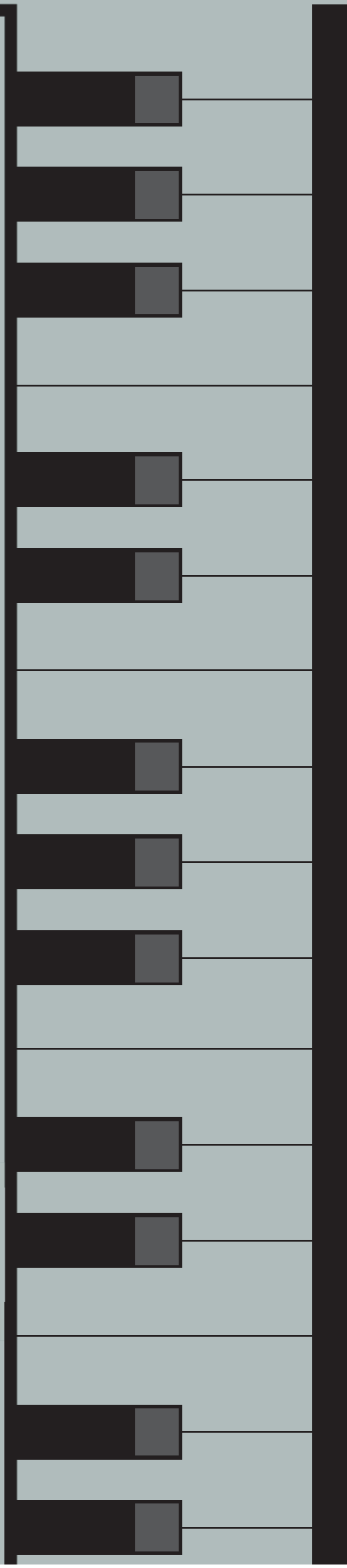
Mario Rossi olasz karmester vezényli a Magyar Állami Hangversenyzenekar október 22-i előadását az Erkel Színházban. Bartók II. zongoraversenyét Cziffra György játssza. [Esti Budapest, 1956. október 17.]

Emellett még rádióhangversenyeken is részt vettem, amivel a fizetésem kb. 3500 forintig felment. [ÁBTL - I. - 3.1.9. - V-31997.]

Hódmezővásárhely

Ma este fél 9 órakor a Korzó Moziban Latabár Kálmán két és félórás kacagóestje. Fellépnek Latabáron kívül: Szondy Biri, Surányi Lili, Szenes László és Cziffra György. Pár darab jegy még kapható a mozi-pénztáránál és a Weisz-könyvkereskedésben. [Független Újság, 1948. február 19.]

1942 marriage -

/ Cziffra György és felesége, Zulejka házasságkötésük idején, 1942. /

Cziffra György 1921-ben született Budapesten. Apja cigányzenész, sikeres cimbalmos volt. A család az első világháborút megelőzően Párizsban élt, viszonylagos jómódban, azonban a háború kirobbanásakor az apát internálták, feleségét és két kislányát pedig kitoloncolták Franciaországból. A Vöröskereszt segítségével egy 1912-ben épült angyalföldi munkástelep Tripolisznak nevezett negyedében kaptak szállást, ide tért haza a háborút követően Cziffra Gyula, s itt született fiuk is.

Cziffra zenei tehetsége korán megmutatkozott; 1932-ben – csodagyerekként – felvették a Zeneakadémiára, ahol olyan tanárai voltak, mint Dohnányi Ernő, Weiner Leó vagy Ferenczy György. Tanulmányait azonban félbeszakította, nem szerzett diplomát. Cigány származása, szerény anyagi háttere miatt kívülállónak érezte magát a magyar komolyzenei szakmában, így 1937-től egyre inkább az éjszakai zenei életben, a bárók és lokálok világában próbálta megvetni a lábát, s ebben a közegeben igyekezett magának és családjának jobb anyagi körülményeket teremteni.

1942-ben, 21 évesen feleségül vette az egyiptomi származású Abdin Zulejkát, az Arizona mulató egyik táncosnőjét, akivel Budafokon alapított családot.

IV. Az állandó lakás bejelentését igazoló szelvény.

Az állandó lakás, amelybe beköltözik:

Budafok város I. kerület Babány utca 25. sz. fszt. ajtó.

A bejelentett személy	családi és utóneve: (esetleg előbbi neve)	Cziffra György	családi állapota:	Nős
	atyjának családi és utóneve:	Cziffra Gyula	anyjának leánykori családi és utóneve:	Ragy Ilona
	születési helye:	Budapest	éve:	1921
	állása, foglalkozása:	zeneszerző	állampolgársága:	Magyar
			milyen minőségben lakik e helyen:	Családtag

Budafok 1949. év November 14. napján.
Cziffra György a bejelentő személy aláírása.
P. H. a szálláshely vezetőjének aláírása.
A nyilvántartókönyvbe való bejegyzést igazolom.
a nyilvántartókönyv vezetőjének aláírása.

/ Állandó lakcímet bejelentő szelvény, 1949. /

Magyar Honvédség Igazolvány Osztály.
(csapattest.)

IGAZOLVÁNY 3000.

Igazolom, hogy (név és rendfokozat)
Cziffra György t. honvédségi katonája,
aki 1921. évi november hó 5. napján Budapest helységben született, szülőanyja leánykori neve Nagy Ilona.

a (csapattest) állományában teljesít tényleges katonai szolgálatot.

Kelt Jászberény 1945. VI. 7.

P. H. *L. N. Napsi a. t. g.*

Великобританія ВОЕНКОМАНДА № 1267
Времяное удостоверение
№ 1267
Имя *Cziffra György*
Родился *1921 г. 5 ноября*
Место рождения *Будапешт*
ОТ *полковника*
В том, что он состоит в составе *полка*
с 1945 г. *в составе 1-го полка*
команды *в составе 1-го полка*
№ *1267*

/ Cziffra György katonai igazolványa, 1945. /

Nem sokkal később behívták katonának, s a második világháború keleti hadszínterére került.

/ Cziffra György a hadosztály kulturális estjére készülve, 1945. /

Magyar Honvédség Igazolvány Osztály.
Propaganda osztály.

Igazolnyilatkozat.

Az I. honvédségi hadosztály igazoló bizottságának.

1945. augusztus 31. száma.

ad. 1./ Budapest, 1921. november 5. Nagy Ilona.
ad. 2./ Hoz. Egy két éves fia.
ad. 3./ 1942 október 5.-től újoncskai tart. t. iskola elvégzése után 1944 jan.-tól hadaüveleti területen szolgálatot látott.
ad. 4./ 1944 okt. 20.-tól katonaszolgálatot látott.
ad. 5./ 1944 okt. 20.-tól katonaszolgálatot látott, december 1.-től a VI. utas zászad parancsnokával /orvosi vendég / a nyilasok elől Bonyhásra menekült.
ad. 6./ 1945 jan. 20.-án Nagyrőce melletti vészhelyzetben /veszély / bevártan a felmentő orosz csapatokhoz. Két hónap hadifogság /iskola, Jászberény / adták át az Új Magyar Hadservezetnek. Állományba vettek április 3.-án. /1. zászadon jan. 22-én. /
ad. 7./ zen.
ad. 8./ zongoravész. Zen. művészeti főiskola.
ad. 9./ zen.
ad. 10./ a / vagyontalan.
ad. 11./ Magatartásomat illetően volt becsapottságommal igazolom. ügye csak igazolást keltett nálam /előfelügyelő Bp. VI. Benczur utca 10. és Marsanyi István Örgy. Bp. VI. Benczur utca 10.

Cziffra György t. honvédségi katonája
Budapest, Podmaniczky utca 71.

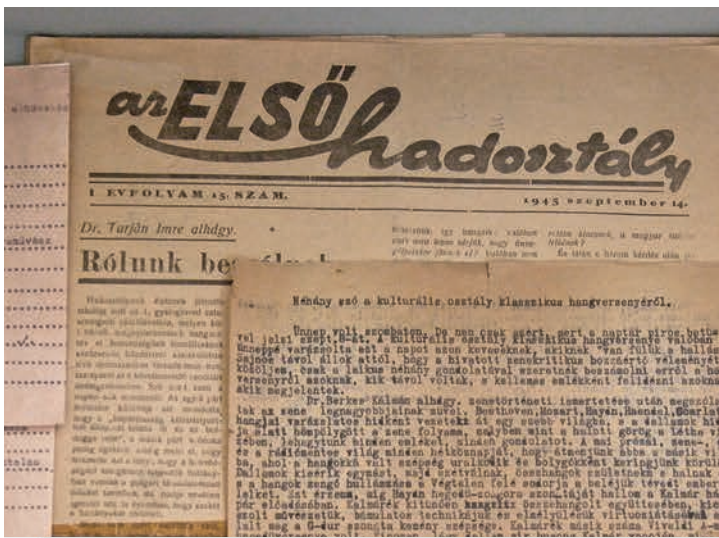
A fenti adatok valóságot és Cziffra György önm. politikai megbízhatóságát igazoljuk.

1945. évi augusztus 31-én.

Zoltán Pál
m. t. g.
St. Géza
m. t. g.

Az aláírásuk valóságot igazoljuk: *Zoltán Pál*
György Géza

/ Az I. honvéd gyaloghadosztály igazoló bizottságának nyilatkozata, 1945. /

/ Az Első Hadosztály című újság (1945) a kiállításon /

Az 1. gyaloghadosztály az Ideiglenes Nemzeti Kormány által 1945. január 20-án Moszkvában megkötött fegyverszüneti egyezmény alapján létrehozott katonai alakulat volt. Az egyezmény értelmében Magyarország vállalta, hogy „legalább nyolc nehézfegyverzettel ellátott hadosztályt állít ki” a náci Németország elleni harcra. Négy hadosztály szervezését kezdték meg. Az 1. hadosztály a jászberényi

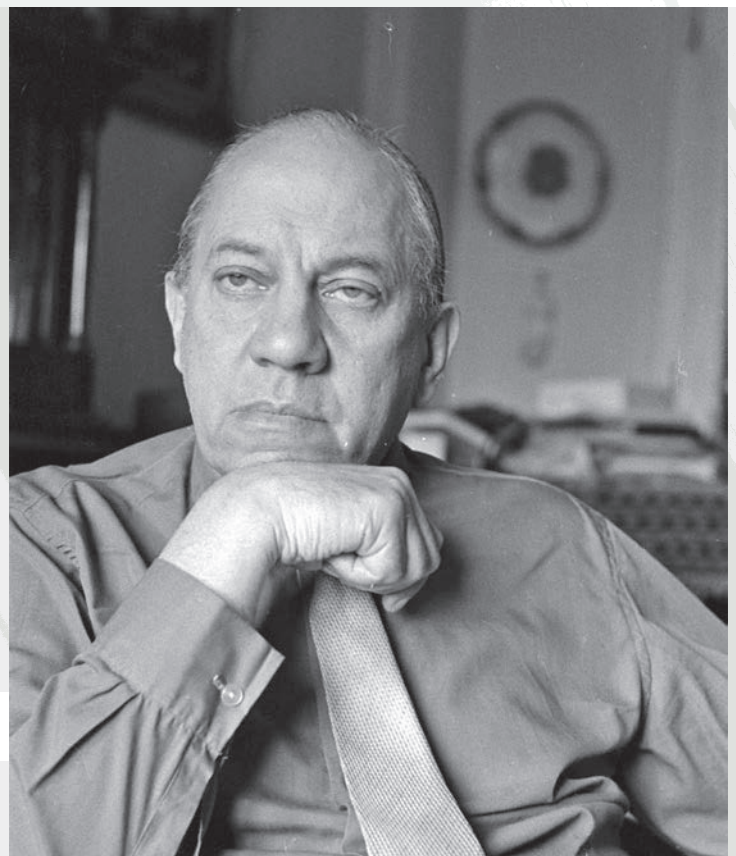
hadifogolytáborban alakult meg, itt csatlakozott Cziffra György is az új hadsereghez. A hadosztály április végén Bécsújhely környékére vonult, de harci cselekményben nem vett részt. Az alakulat katonái ezt követően Pápa központtal vasút-biztosítási feladatokat láttak el. Jogutódja 1956 végéig, 5. gépesített hadosztály elnevezéssel, a Magyar Néphadsereg részét képezte.

Cziffra a hadsereg kötelékéből 1946-ban, törzsőrmesterként szerelt le, s újfent a pesti éjszakai életben helyezkedett el. A háború után sorra megnyíló, elegáns kávéházakban és éttermekben zongorázott – **Café de Paris, Kedves, Adlon, Capri, Fűzék, Garden Club** –, esténként több helyszínen lépett fel. Népszerűségére jellemző, hogy – az anekdoták szerint – a korabeli művész- és sportvilág ismert szereplői, például Puskás Öcsi, lokálról lokálra követték őt.

Egyre többet szerepelt a Magyar Rádióban, illetve gyakran lépett fel a korszak kiemelkedő hírességeivel, köztük Mezei Máriával, Darvas Ivánnal, Feleki Kamill-lal, Latabár Kálmánnal vagy Rátonyi Róberttel. Mindezek mellett folytatta tanulmányait Ferenczy Györgynél is.

Ferenczy György (1902–1983) zongoraművész

Első tanára a híres zongorapedagógus, Liszt Ferenc-tanítvány Thomán István volt, a Zeneakadémián Dohnányi Ernőnél és Weiner Leónál folytatta tanulmányait. A két világháború között Európa-szerte koncertezett, azonban 1945 után kevés fellépési lehetőséghez jutott. Repertoárja elsősorban romantikus és preklasszikus darabokból állt. A koncertezés mellett 1947-től tanított a Zeneakadémián, ahol 1958-tól a Zongora Tanszék vezetője lett. 1966-ban megkapta a Magyarország Érdemes Művésze díjat.

5 8

Honnan?.....Csehszlovákia..... Tárgy: tiltott határátlépés elkövetése miatt őrizetbevétel.

Mikor?.....1950.II.28. 19 óra 30p.....

Név:.....Cziffra György.....Leánykori név:.....1/.....

Szüil, hely, év, hó, nap:.....Budapest, 1921.X.hó 5-én.....

Anyja neve:.....nagy Ilona.....

Lakosa:.....Budafok Bálvány u.25.....

Foglalkozása:.....zongora művész.....Előző fogl.:.....zongoraművész

Vagyon viszonya:.....vagyonatlan.....Pártállása:....../.....

Állampolgársága:.....magyar.....

Apja neve:.....+ Cziffra Gyula.....Apja fogl.:.....zenész

Apja vagyoni viszonya:.....nincsen.....

Nőknél a férj foglalkozása:....../.....Férj vagy. viszonya:....../.....

Mit követett el:.....tiltott határátlépés.....

Kifelé:.....kifelé.....Befelé:....../.....

Tiltott határátlépés

A határátlépés – útlevélkényszer esetén – csak akkor tekinthető törvényesnek, ha az a hatóságok által az adott személy részére kiállított érvényes, a határ átlépésére jogosító okirattal (útlevél, személyi igazolvány, betétlap stb.) hivatalos forgalmi ellenőrző ponton történik. Amennyiben az előzőekben említett feltételek részben vagy együttesen nem teljesülnek, akkor illegális vagy tiltott határátlépésről beszélünk.

Ezekben az években már foglalkoztatta a gondolat, hogy elhagyja az országot, mivel mindinkább úgy érezte, hogy a magyarországi klasszikus zenei életben nincs számára hely, ezért feleségével együtt az emigrálás mellett döntöttek.

1950. február közepén Cziffra György feleségével és kisfiával egy embercsempész segítségével Ipolytarnócnál érvényes úti okmányok nélkül a zöldhatáron hagyták el az országot, s ezzel „az állam külső biztonsága elleni bűncselekmények” közé sorolt tiltott határátlépés büntetettét követették el. Csehszlovákiában lakossági bejelentés alapján elfogták őket, majd a családot átadták a magyar hatóságoknak.

/ Őrizetbevételi lapok, 1950. /

7 X

Honnan?.....Csehszlovákia..... Tárgy: tiltott határátlépés elkövetése miatt őrizetbevétel.

Mikor?.....1950.II.28.19 óra 30.....

Név:.....Cziffra Györgyné.....Leánykori név:.....Abdin Zulejka.....

Szüil, hely, év, hó, nap:.....Róma 1921. VI.9-én.....

Anyja neve:.....Helinger Borbála.....

Lakosa:.....Budafok Bálvány u.25.....

Foglalkozása:.....hnb.....Előző fogl.:.....hnb.....

Vagyon viszonya:.....vagyonatlan.....Pártállása:....../.....

Állampolgársága:.....magyar.....

Apja neve:.....+ Abdin Sulejman.....Apja fogl.:.....egyiptomi tolmács

Apja vagyoni viszonya:.....vagyonatlan.....

Nőknél a férj foglalkozása:.....zongoraművész.....Férj vagy. viszonya:.....vagyonatlan

Mit követett el:.....tiltott határátlépés.....

Kifelé:.....kifelé.....Befelé:....../.....

6 X

Honnan?.....Csehszlovákia..... Tárgy: tiltott határátlépés elkövetése miatt őrizetbevétel.

Mikor?.....1950.II.28.19 óra 30 p.....

Név:.....ifj. Cziffra György.....Leánykori név:...../.....

Szüil, hely, év, hó, nap:.....Budapest, 1943. IV.hó 23.....

Anyja neve:.....Abdin Zulejka.....

Lakosa:.....Budafok, Bálvány u.25.....

Foglalkozása:.....gyermek.....Előző fogl.:....../.....

Vagyon viszonya:.....vagyonatlan.....Pártállása:....../.....

Állampolgársága:.....magyar.....

Apja neve:.....Cziffra György.....Apja fogl.:.....zongoraművész

Apja vagyoni viszonya:.....vagyonatlan.....

Nőknél a férj foglalkozása:...../.....Férj vagy. viszonya:...../.....

Mit követett el:.....tiltott határátlépés.....

Kifelé:.....kifelé.....Befelé:....../.....

J e g y z ő k ö n y v .

Készült 1950 március 6-án a fenti osztály hivatalos helységében.

Jelen vannak alulírottak:

Cifra György, 1921 november 5-én Budapesten született, apjáné: Gula, anyja: Nagy Ilona, zongoraművész, vagyontalan, zeneművészeti főiskola, nős, Abdin Zulejkával, gyermekei száma 1. katona volt 1945-be a demokratikus hadseregbe mint őrmester, bandomása szerint büntetve nem volt, magyarállamolgár, Budafok Bálvány utca 25 szám alatti lakos.

Nevezett mint jogtalan határátlépő az i hazmondásra való figyelmeztetés után az alábbiakat adja elő.

Budapesten Cafféde Pari kávéházban voltam állásban havi 2.400 forint fizetéssel mint zongoraművész. E mellett még rádió hangversenyekem is részt vettem amivel a fizetésem kb. 3.500 forintig fel ment. Mint éjszakai ember sokat jártam a várost és megismerkedtem több nővel akik ellenem feljelentéseket tettek és gyerektartást kértek. Mivel ez a dolog veszélyeztette a karrierem és állandóan üldöztek féltem a szegénytől és el határoztam, hogy feleségemmel együtt külföldre megyek.

Elindulásom előtt beszéltem Varga Gyula budapesti lakossal akit kb. 3 éve, hogy ismerem és beszélgetés közben meg kérdezte, hogy mi a bajom. Én el panaszoltam neki, hogy miként jártam és ő ajánlotta, hogy ki segít Prágába. Én ebbe bele is egyeztem és meg egyeztem abban amennyiben Prágába sikerül le szerződnöm a fizetésem 30%-át neki fogom adni.

1950 február 13-án autóbusszal Balasagyarmatig utastam ahol vonatraszállítottunk és Ipolytarnócig mentünk a feleségemmel és a gyerekekkel Varga Gyula kíséretében. Vargának itt volt egy "Mariška" néni nevezetű ismerőse akinek segítségével minden utólkánynélkül átléptük a határt és Lozoncra mentünk. Itt meg pihentünk és tovább folytattuk utunkat Prágába ahol felkerestem egyik ismerősömet és mondtam nek hogy kerültem Prágába. Majd az ismerősöm mondta, hogy menjek a magyar követségre és jelentsem a dolgot Varga nem engedte és azt mondta, hogy máshová fog le szerződöttni. Másnap el mentünk Brnbe de ittsem tuttam el helyezkedni és ekkor vetődött fel az a ötlet, hogy átmenjünk Ausztriába. Majd autóbusszal szállítottunk, hogy célunkat tovább folytatjuk kb. 3 autóbussz megállóság mentünk de el voltunk fáradva és egy parasztszaladnál alutunk meg. Reggel mielő felkelünk volna a parasztszaladny el ment a csehszlovák rendőrség ahol feljelentet bennünket és a lakásán őrizetbe is vettek. Majd be kísérték a rendőrségre és kihallgatás után a rajnai határrendőrség kapitányságnak áttak át ahonnan a szombathelyi államvédelmi hatóság ra állítottak elő.

Egyebet el mondani nem kívánok, vallomásom minden kényesernélkül tettem meg. A jegyzőkönyvet felolvasás után n.h. aláírtam.

Felvette:
Vargakárola
Varga Sándor
áv. őrv.

Cifra György
gyanusított:

/ Az Államvédelmi Hatóság Szombathelyi Osztályának jegyzőkönyve Cifra György tiltott határátlépése ügyében, 1950. /

Kihallgatásukat az ÁVH Szombathelyi Osztálya folytatta le, a vallomásokat jegyzőkönyvben rögzítették, és elkészítették a bűnesetre vonatkozó összefoglaló jelentést is, mindezzel előkészítve a bírósági tárgyalást.

/ Jelentés Cifra György és felesége tiltott határátlépése ügyében, 1950. /

Tárgy: Cziffra György és felesége
budafoki lakos ügye.

J e l e n t é s
Szombathely, 1950 március 6-án.

Jelenten, hogy tárgykben nevezett személyek, jogtalanhatárátlépésük miatt vannak Osztályunk őrizetében, 1950 március 3-tól. Ügyükben a nyomozást lefolytattam, melyként kihallgattam.

1./ C z i f f r a G y ö r g y, 1921 november 5-én Budapest, anyja: Nagy Ilona, apja: + Gyula, fogl: zongora művész, iskolai végzettsége: zeneművészeti főiskola, vagyontalan, büntetve nem volt, nős, lakh: Budafok Bálvány utca 25.szám alatti lakos.

2./ C z i f f r a G y ö r g y n é szül: Abdin Zulejka, 1921 június 5-én Rona, anyja: Heillinger Borbála, apja: Abdin Sulejman, fogl: htb, zongoraművészfelesége, férjhezett, vagyontalan, büntetve nem volt, egy gyermeke van: György, László, 5-éves, lakh: Budafok Bálvány utca 25.szám alatti lakos.

Nevezettek a kihallgatásuk folyamán a következőket adták elő:

1950 február 13-án azzal a szándékkal utaztak el Budapestről autó busszal Mosonmagyaróvárig, Varga Gyula Budapest Zoltán utcai lakos embercsempésszel. Mosonmagyaróvárra való megérkezésük alkalmával vonatra ültek és leutaztak Ipolytarnoc községig ahol, Varga Gyula egy "Mariskanéni" nevezetű asszonyhoz kísérte őket, akinek a segítségével jutották át a határon.

Cziffra György zongora művész azzal indokolja meg a határon való átjutását, hogy az elindulása előtt kb. 3-4 személytől kapott levelet amelyben közölték vele azt, hogy gyermektartásért felfogják jelenteni. Nevezett mint nős, családos ember ezen szőgyen elől meg-egyezett Varga Gyula embercsempésszel aki megígérte neki azt, hogy kiviesi őket csehszlovákiába Prágába, ahol mint zongora művész tevékenykedhet. Továbbá megígérte Varga azt is, hogy az ő részére a szerződést kifogja jární ezért, a havi fizetésének a 30 %-a Vargát fogja megilletni amibe, Cziffra György bele is egyezett.

A határon való átjutásuk alkalmával Losoncra mentek Varga Gyula nagyszüleikhez, ahol egy éjjel ott is töltöttek. Másnap reggel Varga Gyulával együtt leutaztak Prágába ahol egy Lokálba szálltak meg mindaddig, míg Varga Gyula felkereste József Mocó hegedűművészt aki-vel közölte azt, hogy Cziffra György zongora művész a Lokálba tartozkodik. Ekkor József Mocó hegedűművész elküldte Vargát azzal, hogy jöjjenek el a lakásra. Varga el is ment és a lakásba való megérkezésük alkalmával Cziffra György előadta neki, hogy itt szeretne lesszerződni Prágába, mint zongora művész de megmondja, hogy fog-e sikerülni mert nem legálisan, hanem illegálisan érkeztek meg. Erre a kérésére, hogy illegálisan érkeztek meg József Mocó azt mondta Cziffrának, hogy ő mentud ebbe az ügybe segíte, de ő jobbnak látta azt, hogyha a Magyar követségben jelentkezzenek és ott várta fogsikerülni. Ezt halva Varga Gyula aki azt az ajánlatot adta

Cziffrának, hogy ő neki van még egy jó barátja aki Brünbe lakik legjobbvólna oda leutazni és az biztos, hogy fog tudni segíteni, ebbe az ügybe.

Brünbe le is utaztak addig míg Varga Gyula elment megkeresni az illető személyt azalatt az idő alatt Cziffra, és felesé, és a kisa egy Penziába szálltak meg. Kisidő múlva Varga vissza jövetele alkalmával közölte Cziffráékkal, hogy nevezett nem találja otthon. Ezen elmondása után Varga azt az ajánlatot adta Cziffrának, hogy menjenek át Ausztriába hátha ott jobban fog sikerülni. Cziffra és felesége ebbe nem egyeztek bele hanem benettek egy szlovák községbe ahol éjjel megszálltak. Reggel amíg aludtak, nevezetteket a házi asszony jelentette a csehszlovák hatóságoknak akik a megérkezésük alkalmával igazoltatta őket, és Varga Gyulával együtt a rendőrségre előltek állítva, és a kihallgatásuk után átlettek adva Rajkánál a magyarhatóságok.

Cziffra György havi fizetése 3.500-frt. Nevezett 1948 augusztus 1-től, november 10-ig hangversenyen ~~házi~~ volt Scájcsba, legálisan.

Varga Gyulát a csehszlovák hatóságok nem adták vissza hanem 6 hónapra munkára ítélte el.

Megjegyzés:

A nyomozásom során megállapítottam azt, hogy nevezettek egy pártnak sem tagja. A mai demokratikus rendszerrel szemben alkalmazkodó magatartást tanúsítanak.

Kiss Béla.á.y.tisz.

Átvételi elismervény

Átvételi elismervény, hogy Ciffra György 6 éves gyermekét az Államvédelmi Bizottságtól 1950. III. 1-én gondozásba átvettém. Átvétellel megemlítettem, hogy intézetben morbiditás járvány van, melynek nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek számára is veszélyes lehet. A felhívást nem tudtam visszatartani.
1950. III. 1.

[Handwritten signature]
oms.

/ A Szombathelyi Állami Gyermekvédő Intézet átvételi elismervénye ifj. Ciffra György állami gondozásba vételéről, 1950. /

Állami Gyermekvédő Intézet

1948-ban lépett életbe a 12.050. számú kormányrendelet, amely szerint az állami gyermekmenhelyek elnevezést állami gyermekvédő intézetre változtatták. Az ország területén 10 állami gyermekvédő intézetet hoztak létre. Szabályozták a gyermekek állami gondozásba vételét is, misze-

rint minden olyan, 15. életévét be nem töltött gyermek beutalható volt állandóra vagy ideiglenesen, akiről szülei, nagyszülei vagy rokonai nem tudtak vagy nem akartak gondoskodni, vagy olyan helyzetbe került, hogy anyagi vagy erkölcsi, illetve egészségügyi elhanyagottságban szenvedett.

A gyermekvédő intézetek igazgató főorvosai többször tiltakoztak amiatt, hogy a beutaló hatóságok nem járnak el körültekintően, mivel számos esetben olyan gyermekeket is beutaltak, akinél az elhanyagottsági feltételek nem álltak fenn.

Szülei letartóztatása után ifj. Ciffra Györgyöt a Szombathelyi Állami Gyermekvédő Intézetbe vitték. Innen később anyai nagymamához került, aki vállalta a gyermek eltartását.

/ Ciffra György és neje vizsgálati dossziéja, 1950. /

ÁLLAMI GYERMEKVÉDŐ INTÉZET

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELGYZMINISZTERIUMA

TÁRSKÖRDE SZOMBATHELY

Szigorúan Titkos!

SZERV: **BM. SZOMBATHELY**

OSZTÁLY:

..... SZÁMÚ

Vizsgálati dosszié

CIFFRA GYÖRGY ÉS NEJE EKBEN

..... KÖTET

A NYOMOZÁS KEZDETÉNEK IDŐPONTJA:

A NYOMOZÁS BEFEJEZÉSENEK IDŐPONTJA:

ARCHIV. SZÁM:

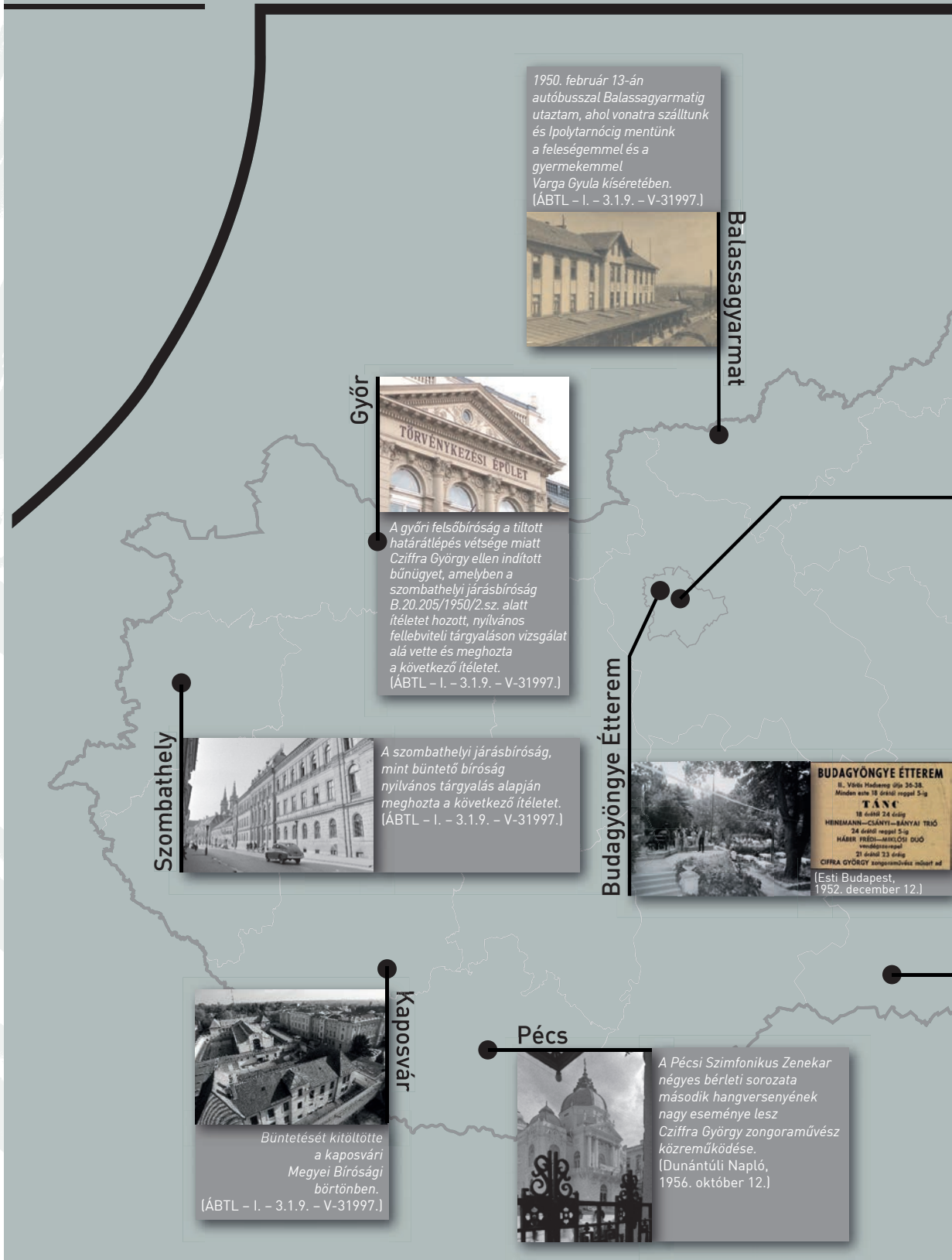
BM 68. 7. - 3330

V-31997

V-dosszié

Az állambiztonság által indított, nyílt eszközöket használó, tehát a gyanúsított tudtával végzett nyomozás iratanyagait (házkutatás, szembesítés, kihallgatás stb.) tartalmazó dosszié. A vizsgálati dossziék nemcsak nyomozati, hanem ügyészégi és bírósági iratokat is tartalmazhatnak.

➤ 1950–1956

1950. február 13-án autóbusszal Balassagyarmatig utaztam, ahol vonatra szálltunk és Ipolytarnócig mentünk a feleségemmel és a gyermekemmel Varga Gyula kíséretében. [ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.]

Balassagyarmat

Győr

A győri felsőbbíróság a tiltott határátlépés vétsége miatt Cziffra György ellen indított bűnügyet, amelyben a szombathelyi járásbíróság B.20.205/1950/2.sz. alatt ítéletet hozott, nyilvános fellebbezési tárgyaláson vizsgálat alá vette és meghozta a következő ítéletet. [ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.]

Szombathely

A szombathelyi járásbíróság, mint büntető bíróság nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő ítéletet. [ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.]

Budagyöngye Étterem

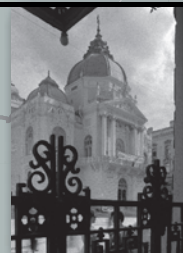
BUDAGYÖNGYE ÉTTEREM
 II. Váris Hadvezér útja 36-38.
 Minden este 18 órástól reggel 5-ig
TÁNC
 18 órástól 24 óráig
 HENEMANN-CZANTYI-BÁNYAI TRÍÓ
 24 órástól reggel 5-ig
 HÁBER FRÉD—MEKLOSZI DUÓ
 vendéglátással
 21 órástól 23 óráig
 CZIFRA GYÖRGY kongerembiévé művész ad
 [Esti Budapest, 1952. december 12.]

Kaposvár

Büntetését kitöltötte a kaposvári Megyei Bírósági börtönben. [ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.]

Pécs

A Pécsi Szimfonikus Zenekar négyes bérleti sorozata második hangversenyének nagy eseménye lesz Cziffra György zongoraművész közreműködése. [Dunántúli Napló, 1956. október 12.]

Az alábbi, felhasznált fénykép-illusztrációk eredeti őrzési helye:
 MTI Zrt. Fotóarchívum [Bodnár László: Pécsi Nemzeti Színház]
 Fortepan [Kozma János: Szegedi Nemzeti Színház]
 gyűjteményeiben találhatóak.

Értesítem, hogy a rabtartási költségek megfizetésére 1.000. - Ft-ról hátraléki kimutatást küldött a miskolci megyei börtön 1952. május 30-án a XXIII. Ker. Tanácsnak. [A miskolci megyei börtön parancsnokától, Bp. 563/1954., Magángyűjtemény]

Miskolc

Hanglemezgyártó Vállalat

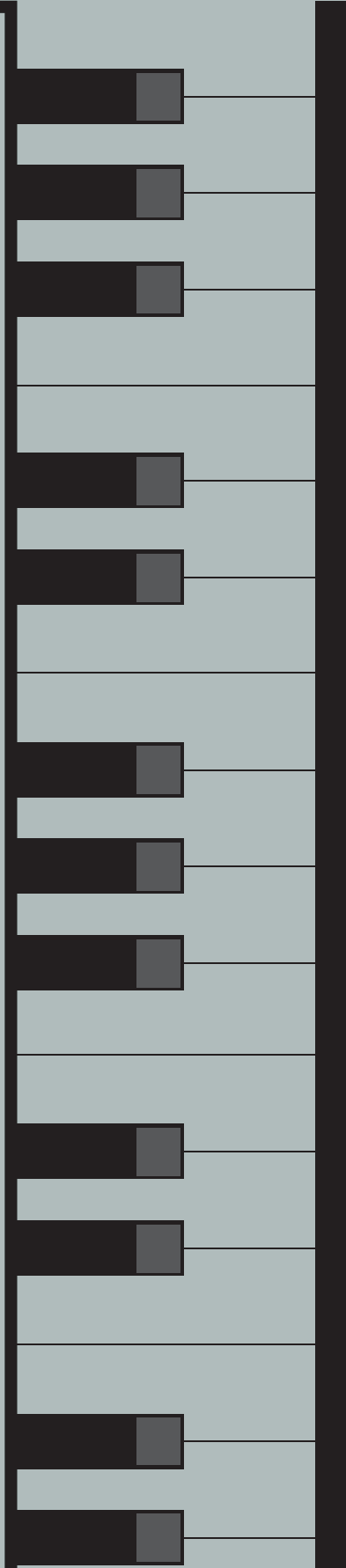

A Magyar Hanglemezgyártó Vállalat [...] felvételt készít, amelyre az Ön közreműködését a következő műsorszámokban elvállalta. [A Magyar Hanglemezgyártó Vállalat és Cziffra György szerződése, 1956. június 18., Magángyűjtemény]

Szeged

[Délmagyarország, 1955. október 19.]

12 ~~12~~

Különírt...
1950. MÁR. 2. 9.
1999/950

A szombathelyi járásbíróság.
B.20.205/1950/2.szám.

A NEMZETISÉG H. V. 1950. I. 1. §.

A szombathelyi járásbíróság, mint büntető bíróság nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő ítéletet:

Az 1950. évi február hó 28. napjától Grizetben levő C i f f r e G y ö r g y vádlott, aki 29 éves, budapesti szül., budafoki lakos, magyar állampolgár, nős, 1 gyermek atyja, szorgalmasan foglalkozó katonának volt, vagyontalan, keresete havi: 2400 forint, isk. végzettsége zeneművészeti főiskola, szülei: Gyula, és Nagy Ilona, bünt. l rendbeli az 1948. évi XLVIII. t. c. 48. §-ának 1. bek. ált. tiltott határátlépés vétségében.

A járásbíróság ezért: Ciffra György vádlottat az 1948. évi XLVIII. t. c. 48. §-ának 1. bek. alapján 3/három évi fogszbüntetésre ítélté. A szabadságvesztés büntetéséből a Bp. 537. §. 7. bek. alapján vádlott eddig fogvatartással 17/tizenhét napot kitöltöttnek veszi. A szabadságvesztésbüntetést megkezdésének napjától kell számítani.

vádlott köteles az eddig felmerült és az ezután felmerülő büntető költségeket az államkincstárnak megtéríteni, de a költségeket a járásbíróság egyelőre behajtani tilosnak nyilvánítja.

Indokolás.

Járásbíróság a vádlott beismerése és az ismertetett nyomozati iratok alapján a következő tényállást állapította meg:
Ciffra György az 1950. évi február hó 13. napján Igolytarnocnál a magyar-csehszlovák határt utokmány és engedély nélkül átlépte, majd a cseh rendőrség feltartóztatta és 1950. évi február hó 28-án meghátál a magyar hatóságoknak átadta a szót Grizetben van.

Ciffra György vádlott ezzel a cselekményével, hogy a határt meg nem engedett módon átlépte, megvilágította a tiltott határátlépés vétségét, ezért a bíróság a vádlott bűnségét ebben a büntetőcselekményben megállapította és át megbüntette.

A járásbíróság a büntetés kiszabásánál enyhítő körülményként mérlegelte a vádlott beismerését, büntetlen előéletét, ezzel szemben súlyosító körülményként mutatkozott, hogy a vádlottas ország területét véglegesen elhagyta hogyi annak ellenére, hogy magas fizetésű állásba volt és kikérte volna magát szociálgazdas munkájá elől.

Miután a tárgyalás során vádlottat a vádlott bűnsége fokával és cselekménye tárgyi súlyával arányban álló fogszbüntetéssel sújtotta. Az ítélet egyén rendelkezési a felhívott törvényszakszakosokon alapulnak.

Szombathely, 1950. évi március hó 17. napján.
Dr. Domby Alajos s. k. járásbíró, a tanács elnöke, Balók Ferenc s. k. Ulrik, Nyitrai Istvánné s. k. Ulrik.

A bíróság hírdője:
Március 17. napján.
Március 17. napján.

/ A Ciffra György ellen meghozott első- és másodfokú ítéletek, 1950. /

07. III. 1046/1950/5

A Népköztársaság

A Győri felsőbbrendű utó...
Ciffra György ellen indított...
szombathelyi járásbíróság...
ítéletet hozott, melyben...
al vette és meghozta a kö...
ítélet.

A felsőbbrendű bíróság a vádlott...
bíróság ítéletét a büntetés...
ben alnyban megváltoztat...
mértékét 2: két év / évre...
lezállítja.

A felsőbbrendű bíróság...
február hó 28. napjától a...
fogvatartással 17: egy / ho...
napot kitöltöttnek veszi...
A hivatalos felhívás...
Március 17.

Az elsőfokú bíróság ítélet...
be a köztársaság a büntetés...
vádlott a büntetés meg...
A köztársaság...
mely megváltoztatja az első...
terhére megállapított...
kiszabás...
A bíróság...
miniszter is...
A büntetés...
melyek...
További...
felsőbbrendű...
miniszter...
ellenében...
két év...
el az ország...
mivel...
vitalom...
be. A...
A...
A...

mind meg kellene
és határozottan utasítást kell
bűntetés, amelyben a
1950. 10. 20. / 1950. 2. sz. alatt
lehetőleg tárgyalások meg kell
visszatéríteni

először is folytatni az előzőekben
kiszabottakra vonatkozó rendelkezéseket,
hogy a fogházban tartott
3/1 hérami / hónapra
1950. évi május 20. napig terjedő időtartamra
16/1 hónapra /
utaztatás /
1/1

ellen fordított jelentést
nyújtottak róla, és a
törvénnyel
törvényekben leírt feltéte-
ken történő elbírálás mellett
határozottan utasítást kell
adni az elbírálásra /
1/1

636/1
felhívta bűntörvényszéket
felhívta meg kellene a
1950. évi május 20. napig terjedő időtartamra
16/1 hónapra /
utaztatás /
1/1

az engedélyezett körök felállítására
mind meg kellene utasítást adni,
az engedélyezett körök felállítására
a fennsoroltok körében az elő-
zőekben meghatározott feltételek /
1/1

1. Az előzőekben megadott
feltételek folyton az előzőekben
megadott feltételek felállítására
a fennsoroltok körében az elő-
zőekben meghatározott feltételek /
1/1

2. A fennsoroltok körében az elő-
zőekben meghatározott feltételek
felállítására a fennsoroltok körében
az előzőekben meghatározott feltételek /
1/1

1950. 10. 20. / 1950. 15.
Előadó: Székely Pál
1. A fennsoroltok körében az elő-
zőekben meghatározott feltételek
felállítására a fennsoroltok körében
az előzőekben meghatározott feltételek /
1/1

2. A fennsoroltok körében az elő-
zőekben meghatározott feltételek
felállítására a fennsoroltok körében
az előzőekben meghatározott feltételek /
1/1

1950. évi május 20. napig terjedő időtartamra
16/1 hónapra /
utaztatás /
1/1

/ A Miskolci Egyetem építése, 1950-es évek /

Czifra a büntetését a kaposvári
megyei börtönben, valamint rabmunkát
végezve Miskolcon töltötte, ahol többek
közt a miskolci Rákosi Mátyás Nehézipari
Műszaki Egyetem lépcsőjének építésén
dolgozott. A nehéz fizikai munka követ-
keztében csuklója meggyengült, ezért
később számos alkalommal csuklószo-
ritóban zongorázott.

2010

Kényszermunka – börtönmunka (rab- munka)

A kényszermunka a munkavégzésnek olyan tiltott és ellenszolgáltatás nélküli formája, amikor a kiszolgáltatott személyt erőszakkal vagy fenyegetéssel munkavégzésre kényszerítik. Nem tekinthető kényszermunkának az olyan munka, melyet bírói ítélettel szabadságvesztés büntetésre ítélt személyek végeznek. Cziffra György nem volt recski fogoly, nem végzett kényszermunkát. A miskolci egyetemi építkezésen végzett rabmunkára vagy a kaposvári börtön közvetítette ki, vagy pedig maga jelentkezett, mivel az így szerzett jövedeleméből családját próbálta támogatni.

/ Börtönmunkához kapcsolódó bérelszámolási lapok, 1951–1952. /

Drága Édes kis Anyám!
 Maan kedvvel semmi. Kétségbe
 jött. Dehát, az farsangi kelések a
 napjaim, az a hangu minden. Nagyon
 várom már a szabadulásom. Nehezen
 megy az istám ha bár a munkám alaposan
 foglal el, de a múlt havi keresetemből
 és a júliusiból ami tisztán megmaradt
 maradt az kb. 500 forint. Az őrszoba
 irodáján van már és még e hónapban
 meg fogod kapni! Nagyon vártam

„Drága Édes kis Anyám!

Nem tudok semmi különöset sem írni Noked, egyformán telnek a napjaim, egy hangu minden. Nagyon várom már a szabadulásom. Nehezen megy az időm ha bár a munkám alaposan el foglal a múlt havi keresetemből és a júliusiból ami tisztán megmaradt az kb. 500 forint. Az őrszoba irodáján van már és még e hónapban meg fogod kapni! Nagyon vártam a leveled de nem írtál, pedig én mindig gondolok Rád. Igyekszem nem sokat gondolkozni azon milyen sok az időm ami még hátra van. Vigyázz Magadra és a gyerekre!

Csókkolnak bennetek,
 Gyuri
 1951. IX. 15
 vasárnap”

levelést de nem írtál, pedig én
 mindig gondolok Rád. Igyekszem
 nem sokat gondolkozni azon
 milyen sok az időm ami még
 hátra van. Vigyázz Magadra
 és a gyerekre!
 Csókkolnak bennetek
 Gyuri
 1951. IX. 15
 vasárnap

/ Cziffra György börtönből írt levele feleségének, 1951. /

Személyi törzslap

1. Család és utónev: **CZIFFRA GYÖRGY LÁSZLÓ**

2. Születési hely: **BUDAPEST**

3. Születési idő: **1921. június 5.**

4. Anyja neve: **NAGY ILONA**

5. Személyi igazolvány száma: **1921. május 5.**

6. Fénykép

7. Személyi igazolvány másolata

8. Személyi igazolvány másolata

9. Személyi igazolvány másolata

10. Személyi igazolvány másolata

11. Személyi igazolvány másolata

12. Személyi igazolvány másolata

13. Személyi igazolvány másolata

14. Személyi igazolvány másolata

15. Személyi igazolvány másolata

16. Személyi igazolvány másolata

17. Személyi igazolvány másolata

18. Személyi igazolvány másolata

19. Személyi igazolvány másolata

20. Személyi igazolvány másolata

21. Személyi igazolvány másolata

22. Személyi igazolvány másolata

23. Személyi igazolvány másolata

24. Személyi igazolvány másolata

25. Személyi igazolvány másolata

26. Személyi igazolvány másolata

27. Személyi igazolvány másolata

28. Személyi igazolvány másolata

29. Személyi igazolvány másolata

30. Személyi igazolvány másolata

31. Személyi igazolvány másolata

32. Személyi igazolvány másolata

33. Személyi igazolvány másolata

34. Személyi igazolvány másolata

35. Személyi igazolvány másolata

36. Személyi igazolvány másolata

37. Személyi igazolvány másolata

38. Személyi igazolvány másolata

39. Személyi igazolvány másolata

40. Személyi igazolvány másolata

41. Személyi igazolvány másolata

42. Személyi igazolvány másolata

43. Személyi igazolvány másolata

44. Személyi igazolvány másolata

45. Személyi igazolvány másolata

46. Személyi igazolvány másolata

47. Személyi igazolvány másolata

48. Személyi igazolvány másolata

49. Személyi igazolvány másolata

50. Személyi igazolvány másolata

Személyi törzslap 0014

1. Család és utónev: **CZIFFRA LÁSZLÓ GYÖRGYNÉ**

2. Születési hely: **ROMA**

3. Születési idő: **1921. június 5.**

4. Anyja neve: **HELLINGER BORBÁLA**

5. Személyi igazolvány száma: **1921. május 5.**

6. Fénykép

7. Személyi igazolvány másolata

8. Személyi igazolvány másolata

9. Személyi igazolvány másolata

10. Személyi igazolvány másolata

11. Személyi igazolvány másolata

12. Személyi igazolvány másolata

13. Személyi igazolvány másolata

14. Személyi igazolvány másolata

15. Személyi igazolvány másolata

16. Személyi igazolvány másolata

17. Személyi igazolvány másolata

18. Személyi igazolvány másolata

19. Személyi igazolvány másolata

20. Személyi igazolvány másolata

21. Személyi igazolvány másolata

22. Személyi igazolvány másolata

23. Személyi igazolvány másolata

24. Személyi igazolvány másolata

25. Személyi igazolvány másolata

26. Személyi igazolvány másolata

27. Személyi igazolvány másolata

28. Személyi igazolvány másolata

29. Személyi igazolvány másolata

30. Személyi igazolvány másolata

31. Személyi igazolvány másolata

32. Személyi igazolvány másolata

33. Személyi igazolvány másolata

34. Személyi igazolvány másolata

35. Személyi igazolvány másolata

36. Személyi igazolvány másolata

37. Személyi igazolvány másolata

38. Személyi igazolvány másolata

39. Személyi igazolvány másolata

40. Személyi igazolvány másolata

41. Személyi igazolvány másolata

42. Személyi igazolvány másolata

43. Személyi igazolvány másolata

44. Személyi igazolvány másolata

45. Személyi igazolvány másolata

46. Személyi igazolvány másolata

47. Személyi igazolvány másolata

48. Személyi igazolvány másolata

49. Személyi igazolvány másolata

50. Személyi igazolvány másolata

/ Cziffra György és felesége, Cziffra Györgyné személyi törzslapja, 1954. /

Személyi törzslap

A személyi igazolványt 1954. január elsejével vezették be Magyarországon. Minden 16. életévét betöltött magyar állampolgárt el kellett látni személyi igazolvánnyal (ez alól kivételt csak Magyar Néphadsereg hivatásos állományának tagjai, illetve a bírói ítélettel gondnokság alá vett személyek jelentettek). A tizenhat évnél fiatalabb gyermekek a szülők személyi igazolványába jegyezték be. Az igazolványok kiadása előtt a benyújtott okmányok alapján kiállítottak egy adatlapot, az ún. személyi törzslapot, amely tartalmazta az adott egyén különböző adatait, valamint a fényképét is. A törzslapoknak két fajtája volt, amelyet attól függően töltöttek ki, hogy az adott személy állandó vagy ideiglenes személyi igazolványra volt-e jogosult. A törzslapok képezték a Központi Lakcímhivatal adatbázisának alapját, amit előszeretettel használt a magyar állambiztonság is a saját céljaira.

A személyi igazolványba jegyezték be. Az igazolványok kiadása előtt a benyújtott okmányok alapján kiállítottak egy adatlapot, az ún. személyi törzslapot, amely tartalmazta az adott egyén különböző adatait, valamint a fényképét is. A törzslapoknak két fajtája volt, amelyet attól függően töltöttek ki, hogy az adott személy állandó vagy ideiglenes személyi igazolványra volt-e jogosult. A törzslapok képezték a Központi Lakcímhivatal adatbázisának alapját, amit előszeretettel használt a magyar állambiztonság is a saját céljaira.

Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal

1. Munka és 194.000-000. I. M. sz. rendeltetés.

2. Bűntetőlap

3. Születési hely: **BUDAPEST**

4. Születési idő: **1921. június 5.**

5. Anyja neve: **HELLINGER BORBÁLA**

6. Személyi igazolvány száma: **1921. május 5.**

7. Fénykép

8. Személyi igazolvány másolata

9. Személyi igazolvány másolata

10. Személyi igazolvány másolata

11. Személyi igazolvány másolata

12. Személyi igazolvány másolata

13. Személyi igazolvány másolata

14. Személyi igazolvány másolata

15. Személyi igazolvány másolata

16. Személyi igazolvány másolata

17. Személyi igazolvány másolata

18. Személyi igazolvány másolata

19. Személyi igazolvány másolata

20. Személyi igazolvány másolata

21. Személyi igazolvány másolata

22. Személyi igazolvány másolata

23. Személyi igazolvány másolata

24. Személyi igazolvány másolata

25. Személyi igazolvány másolata

26. Személyi igazolvány másolata

27. Személyi igazolvány másolata

28. Személyi igazolvány másolata

29. Személyi igazolvány másolata

30. Személyi igazolvány másolata

31. Személyi igazolvány másolata

32. Személyi igazolvány másolata

33. Személyi igazolvány másolata

34. Személyi igazolvány másolata

35. Személyi igazolvány másolata

36. Személyi igazolvány másolata

37. Személyi igazolvány másolata

38. Személyi igazolvány másolata

39. Személyi igazolvány másolata

40. Személyi igazolvány másolata

41. Személyi igazolvány másolata

42. Személyi igazolvány másolata

43. Személyi igazolvány másolata

44. Személyi igazolvány másolata

45. Személyi igazolvány másolata

46. Személyi igazolvány másolata

47. Személyi igazolvány másolata

48. Személyi igazolvány másolata

49. Személyi igazolvány másolata

50. Személyi igazolvány másolata

/ Cziffra Györgyné büntetőlapja, 1950. /

Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal

A rendőrségi munkában a bűnelkövető minél rövidebb idő alatt történő elfogása érdekében a róluk megszerzett adatokat különböző nyilvántartásokban őrizték. A bűnüldöző munka hatékonyabbá tétele érdekében 1908-ban – a 24.300 I. M. számú rendelet alapján – központi adattárat hoztak létre Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal néven. A budapesti rendőrfőkapitány vezetése alatt álló országos hatáskörű szerv a belügyminiszter és az igazságügyi miniszter közös felügyelete alatt állt, fő feladata a körözés alatt álló személyek adatainak nyilvántartása volt. A Hivatal 1950-ben szűnt meg, a rendőrség bűnügyi nyilvántartása a Belügyminisztériumba került, ahol 1969-ben alakult meg a Nyilvántartó Központ. A bűnügyi adatok kezelésének rendszere csak 1990 után változott meg.

A bűnügyi nyilvántartások segítséget nyújtanak a nyomozó szervek felderítő munkájához, a bűnözők tevékenységének értékeléséhez, az előéleti és a terhelő adataik megismeréséhez, az ismeretlen elkövetők személyének beazonosításához. A nyilvántartásokban rögzítettek a bűnelkövetés körülményeivel kapcsolatos minden olyan adatot, amely a nyomozást eredményesebbé tehetette.

retlen elkövetők személyének beazonosításához. A nyilvántartásokban rögzítettek a bűnelkövetés körülményeivel kapcsolatos minden olyan adatot, amely a nyomozást eredményesebbé tehetette.

/ Ciffra György kiszabadulása után, 1953. /

A szabadulását követően, 1952 végétől, hogy családja megélhetését biztosítsa, Ciffra György ismét elegáns vendéglátóhelyek zongoristájaként helyezkedett el, többek között az **Anna cukrászdában**, a **Budagyöngye Étteremben**, a **Pilvax** és a **Kék Duna kávéházakban** lépett fel, és a '40-es évek végéhez hasonlóan 1953-ban is a kor ünnepelt színésznőivel, Mezei Máriával, Honthy Hannával, Tolnay Klárával adott zenés esteket.

1954 tavaszán Ciffra pályája új irányt vett: a komolyzenei szakma ismét felfedezte. A fordulat elsősorban a barátok – Ferenczy György és Hernádi Lajos zongoraművészek – közbenjárásának, valamint a magyar zenei élet egyik vezetőjének köszönhető.

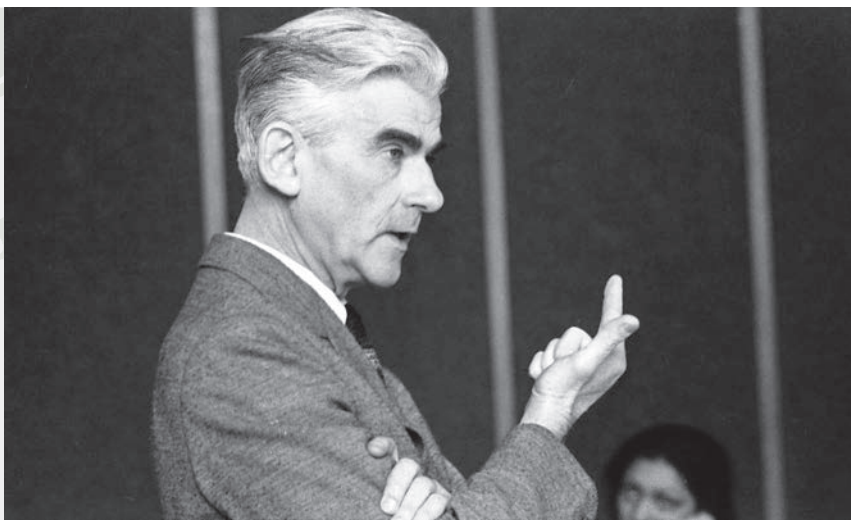

Hernádi Lajos (1906–1986) zongoraművész

Zeneakadémiai tanulmányait 1924 és 1929 között Budapesten Bartók Bélánál, illetve Dohnányi Ernőnél és Berlinben Artur Schnabel osztályában végezte. 1929 után sikeresen indult karrierje, Ausztrália kivételével a világ minden táján koncertezett, hatalmas repertoárt tartott műsorán. 1933-ban a budapesti nemzetközi Liszt-versenyen a Magyar Rádió díját nyerte el. 1945-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára lett, életében különösen fontos szerepet játszott a zenepedagógia. 1956-ban Kossuth-díjat kapott.

/ Hernádi Lajos zongoraművész, é. n. /

Több visszaemlékezésből is arra lehet következtetni, hogy a „Népművelési Minisztérium befolyásos személyisége”, a „zenei osztály vezetője, a finom esztéta” közbenjárása tette lehetővé Ciffra komolyzenei karrierjének elindítását. A meg nem nevezett személy minden bizonnyal Ujfalussy József, a Népművelési Minisztérium főosztályvezetője lehetett, akinek elég hatalma volt ahhoz, hogy egyenesse a zongoraművész pályafutását.

/ Ujfalussy Jozsef, 1975. /

Ujfalussy József (1920–2010)
zenetörténész, zeneesztéta

Egyetemi tanulmányait Debrecenben végezte görög–latin és művészettörténet szakon. 1946-ban felvették a Zeneművészeti Főiskolára, ahol 1949-ben zeneszerzés és karmester-karvezetés tagozaton diplomázott. 1948-tól a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban, majd az újonnan létrehozott Népművelési Minisztériumban dolgozott, eleinte előadóként, majd osztályvezetőként, végül főosztályvezetőként. 1955-ben a Zeneművészeti Főiskola tanára lett. A Főiskolát 1980-ban Zeneakadémia néven egyetemi szintre emelték, amelynek első rektorává is megválasztották. Munkássága elismerésül 1960-ban Erkel Ferenc-díjat, 1963-ban Akadémiai Díjat és 1966-ban Kossuth-díjat kapott. 1985-ben a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett. 1995 és 1998 között a Károli Gáspár Református Egyetem rektora volt.

ORSZÁGOS FILHARMÓNIA HANGVERSENYKÖZPONT Budapest, VI., Dalszínház-u. 1. Tel.: 429-796		
Cziffra György zongoraművész elvtárs		Előadó:
<u>Budapest.</u> Budafok, Bálvány utca 25.		Budapest, 1954 aug. 17
Kérésére igazoljuk, hogy Ön intézményünk szólistája, havi fizetése 1.900.- azaz Egezerkilencszáz forint, Ezen igazolást a budapesti Megyei Biróság /Markó utca/ adtuk ki.		
 Markovits Jenőné szem.e. 		

542786 Pátria (o)

/ Az Országos Filharmónia igazolása Cziffra György szólistaként való alkalmazásáról, 1954. /

Az 1954 márciusa és 1956 októbere között eltelt időszakban Cziffra összeállította komolyzenei repertoárját és megalapozta előbb hazai, majd közép-európai hírnevét, amely 1956 után Nyugat-Európában teljesedett ki. Mindössze huszonöt hónap elegendő volt ahhoz, hogy Cziffrából, a lenézett bárzongoristából Liszt-díjas zongoraművész váljon. Egyre több koncertet adott Budapesten és vidéken, mind több lemezfelvételt készítettek vele. 1955-ben részt vett a Prágai Nemzetközi Tavasz Fesztiválon, amelyet 1956 őszén egy hón átított nyugat-európai turné követett volna.

Prágai Nemzetközi Tavasz Fesztivál

A Prágai Nemzetközi Tavasz Fesztivált 1946-ban alapította Rafael Kubelík cseh karmester a Cseh Filharmonikus Zenekar fennállásának 50. évfordulójával egybekötve az eseményt. Az évente május–júniusban rendezésre kerülő fesztivál a kezdetektől Európa egyik legjelentősebb komolyzenei rendezvénye. Nyitókoncertjét mindig május 12-én, Bedřich Smetana zeneszerző halálának évfordulóján tartják.

Ezen rövid, de sikeres időszak megkoronázásaként 1956. április 3-án „Liszt Ferenc zongoradarabjainak tolmácsolásáért” Cziffra György a Művészeti Szövetségek Házában átvehette a magyar komolyzenei szakma egyik legmagasabb kitüntetését, a Liszt-díj első fokozatát.

A kitüntetést egy rangos szakmai felkérés követte: 1956. október 22-én, az őszi Liszt-versennyel egybekötve, a Bartók Fesztivál zárókoncertjén Bartók Béla II. zongoraversenyét játszotta el az Erkel Színházban. A legendás koncertre Cziffra így emlékezett:

„A zene hatására úgy tört ki a taps a közönségből, mint az olvadt láva. Ez a mintegy kétezer, rendszerint fegyelmezett ember most a magyar himnuszt skandálva kitódult a koncertteremből, s a környező utcákon és sugárutakon letépett mindent, amin a nemzetiszínen kívül mást is talált.”

Az Erkel Színházban tartott koncertet – mintegy a budapesti koncert főpróbaként – két pécsi előadás előzte meg. Cziffra György 1956. október 15-én és 16-án a Pécsi Filharmóniai Társaság Szimfonikus Zenekarának kíséretében adta elő Bartók II. zongoraversenyét, hatalmas sikerrel. *„A közönség hosszú percekig ünnepelte a művészt, karmestert, s az újabb nehéz feladatokat sikeresen megoldott pécsi zenekart.”* (Dunántúli Napló, 1956. október 17. 3. o.)

Cziffra György,

Budapest.

A mai napon az Országos Filharmónia és Ön között a következő megállapodás jött létre:
Az Országos Filharmónia **Budapest** n, **1956. október** hó
22. n a **Erkel színház** ban (_____ utca _____ szám)
8 órai kezdettel hangversenyt rendez, amelyen a fellépést Ön a következő műsorszámokkal kötelezően elvállalta:

Bartók: II. zongoraverseny.

Az előadást jogunkban áll elhalasztani és arról tartozunk Önt az előadás kezdete előtt 3 órával (szabadtéri előadás esetén 1 órával) értesíteni. A halasztott előadás helyett kötelesek vagyunk az előadás napjától számított 6 hónapon belül az Ön részére fellépést biztosítani. A fellépés biztosítása akár saját rendezvényünkön, akár eladott műsorban, vagy pedig közvetítés útján is történhet. Ha a 6 hónapon belül általunk megjelölt fellépési időpont Önnek nem volna megfelelő, úgy a jelen szerződést — a 6 hónapos határidő letelte után is — kölcsönös megállapodás szerinti módon teljesítjük.

Ön tudomásul veszi, hogy amennyiben az előadást annak időpontja előtt legalább 3 nappal lemondjuk, tiszteletdíjára nem tarthat igényt, s nem vagyunk kötelesek az elmaradt előadás helyett az Ön részére más időpontban fellépést biztosítani.

Megállapodtunk abban is, hogy Ön az előadást csupán kellően igazolt betegsége miatt mondhatja le, amely esetben azonban Ön nem tarthat igényt sem a megállapított tiszteletdíjra, sem bármilyen kárpótlásra. Ha a kötelezően vállalt fellépést Ön igazolatlanul mondja le, vagy lemondás nélkül a fellépést igazolatlanul nem teljesíti, köteles a fellépési díjjal egyenlő összegű kőtbért részünkre megfizetni. Ön kötelezi magát, hogy a megállapított műsorban a rendező jóváhagyása nélkül semmilyen változtatást nem eszközöl és a rendező utasításaihoz tartja magát. E kötelezettség megszegése vagy a műsor önhatalmú megváltoztatása, vagy megrövidítése esetén Ön tiszteletdíjra nem tarthat igényt.

Kötelezzük magunkat arra, hogy az Ön tiszteletdíja fejében Ft **3.000.-**

azaz **Háromezer** forintot fizetünk Önnek, amelyből a törvényes rendelkezések szerinti ad nemek kerülnek levonásba. Amennyiben a fenti előadást azonos műsorral, két héten belül bárhol megismételnék, úgy az ismételt előadás(ok)on teljesített szereplés(ei)ért a kikötött tiszteletdíj 60%-át fizetjük Önnek. Fenti tiszteletdíjon kívül megtérítjük útiköltségét (gyorsvonat párnás osztály, repülő, autóbusz, hajó), rendelvényes szállodai szoba árát, magánelszállásolás esetén pedig 10 (tíz) forintot és napi 31,— (harmincegy) forint készpénzt fizetünk ellátás címén. Utazásáról Ön gondoskodik. Ha az Országos Filharmónia biztosítja utazását, útiköltség megtérítésére nem tarthat igényt. Amennyiben szállásáról és ellátásáról a rendező szerv gondoskodik, úgy ezen a címen sem tarthat igényt térítésre.

/ Az Országos Filharmóniával az 1956. október 22-i
Erkel színházbeli fellépésre kötött szerződés, 1956. /

A korszak legfőbb sajtóorgánumának, a Népszavának a kritikusa, Várnai Péter szerint is hatalmas siker volt a Bartók-mű interpretációja.

Bartók II. zongoraversenye

Bartók Béla 1930–1931 között komponált II. zongoraversenye sokak szerint a 20. századi zongoraverseny-irodalom egyik legnagyobb alkotása. Bartók háromtétéles zongoraversenye magán viseli a magyar népzene, Igor Stravinsky, Johann Sebastian Bach, illetve Bartók neoklasszikus stíluskorszakának jegyeit. A monumentális első tételt egy „éjszaka” vagy „természet” zene követ, amit a záró tétel – Beethoven G-dúr zongoraversenyére emlékeztető – örömenélésbe torkolló virtuóz szakasza zár le. A mű ősbeutatójára 1933-ban került sor Frankfurtban.

Ar esetleges ázszerget az Országos Filharmónia pénztára a hangverseny utáni második munkanapon fizeti ki az általi átadás után. Fenti tiszteletdíjban az egykori rádióközvetítés díja már befoglalattatik. Minden további követelés tiszteletdíj a hátrahagyott Önnel követelni nem lehet.

Amennyiben Ön az előadásra a rendezésről az előre megbeszélte időponttól eltérő időpontban jelentkezik és ez az előadás lebonyolításában zavart okoz, köteles fellépési díjára 20%-át kötbér címén részünkre megfizetni.

Ön kötelezi magát arra, hogy a rendezésünk által megállapított próbákban pontosan megjelenjen, zenei próbákban részvétel és fokozatosan jelenik meg az előadásban. A próbákért külön tiszteletdíj Önt csupán abban az esetben illeti meg, ha három, zenei kísérletet igénylő műsorismételt pedig hat próbát több próba volt szükséges. Ez esetben próbákért a fellépési díj 10%-a jár. A próbái azonban a fellépési díj 50%-át összesen nem haladhatja meg. Karmesterek részére próbái egyáltalán nem jár.

Amennyiben Ön a szerződést a közzétételétől számított 3 napon belül aláírva nem küldi vissza, úgy fellépési tárgyatalmának kell tekintenünk és Önnel szemben vállalt minden kötelezettségünk megszűnik.

Jelen megállapodás alapján kötöttünk munkaviszonyt nem létezik. Ezt, valamint azt is tudomásul veszi, hogy az alkalmi fellépés után beismerték az SZTK-hoz való bejelentés kötelezettsége nem terhel és Önnel bejegyzés esetén a fellépési díj után tippelnie nincs igénye.

A jelen megállapodásból eredő minden perben közzététel meggyőzésének ítéletében csak a budapesti VI. kerületi bíróság, ha pedig a per a megyei bíróság hatáskörébe tartozik, csak a budapesti fővárosi bíróság illetékes.

Ez a megállapodásunk az a feltétellel jött létre, hogy ehhez felügyeleti hatóságunk hozzájárult és amennyiben az Ön szerepléséhez hatóság (esetleg munkáltató) engedély szükséges, ezt az engedélyt a hatóság (munkáltató) az Ön részére megadja.

Közi titkosítva.

Budapest, 1956. október 22. n.

J. Várnai Péter

helyi- vagy rendelői csoportvezető.

Kedves Gyurkám!

Tamási, 1956. október 23.

Tegnap én is abban a szerencsében részesültem, hogy meghallgathattam a magyar rádióban a Te tolmácsolásodban Bartók II. zongoraversenyét. Tudod, hogy én eddig is azokhoz tartoztam, akik tisztelték és nagyrabecsülték tudásodat, képességedet. Amit azonban Te ezzel a művel remekeltél, az számomra is, akárcsak azok számára, akik közvetlenül tanúi voltak művészetednek, szavakkal kifejezhetetlen. Ennek a hatalmas és számomra igazán csak ösztönösen élvezhető műnek eljátszása során mind inkább bizonyossá vált - azt hiszem nem csak előttem -, hogy ezt ma a világon így vagy ennél különben senki sem képes eljátszani. -

Fogadd őszinte elismerésemet!

Ezúton köszönöm multkori kedves soraidat.

Ha majd ráérsz, légy szíves néhány szakszerű sorral tájékoztassál, mennyi időt fordítottál kifejezetten ennek a műnek betanulására és a szakembereknek mi a véleménye ennek a műnek a Te felfogásodban, azt hiszem még mástól igazán nem hallott eljátszásáról?

Kedves Feleségednek, Kisfiadnak késsók, üdvözet!

Szeretettel ölel
régi barátod:

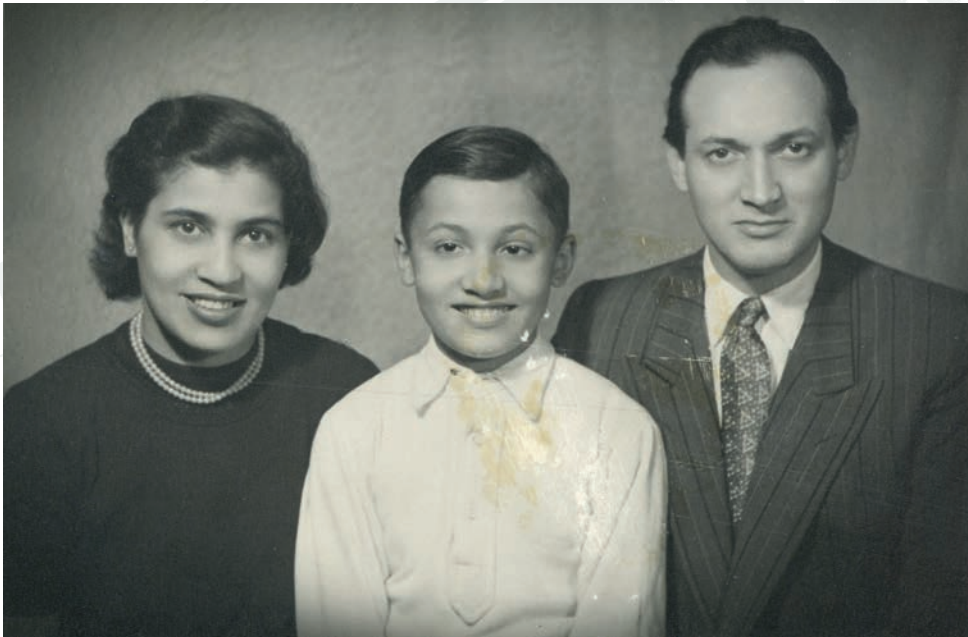
/ Halász Lajos ügyvéd gratuláló levele az 1956. október 22-i koncert alkalmából, 1956. /

Orion 820A rádió

1955-ben gyártott, a „párttitkárok rádiójának” is nevezett, jól megtervezett, két nagy dinamikus hangszóróval rendelkező, kimondottan szép hangzású, világvevős rádió. Cziffra György a rádiót az emigrálása előtti időszakban vásárolta, budafoki otthonukban használták.

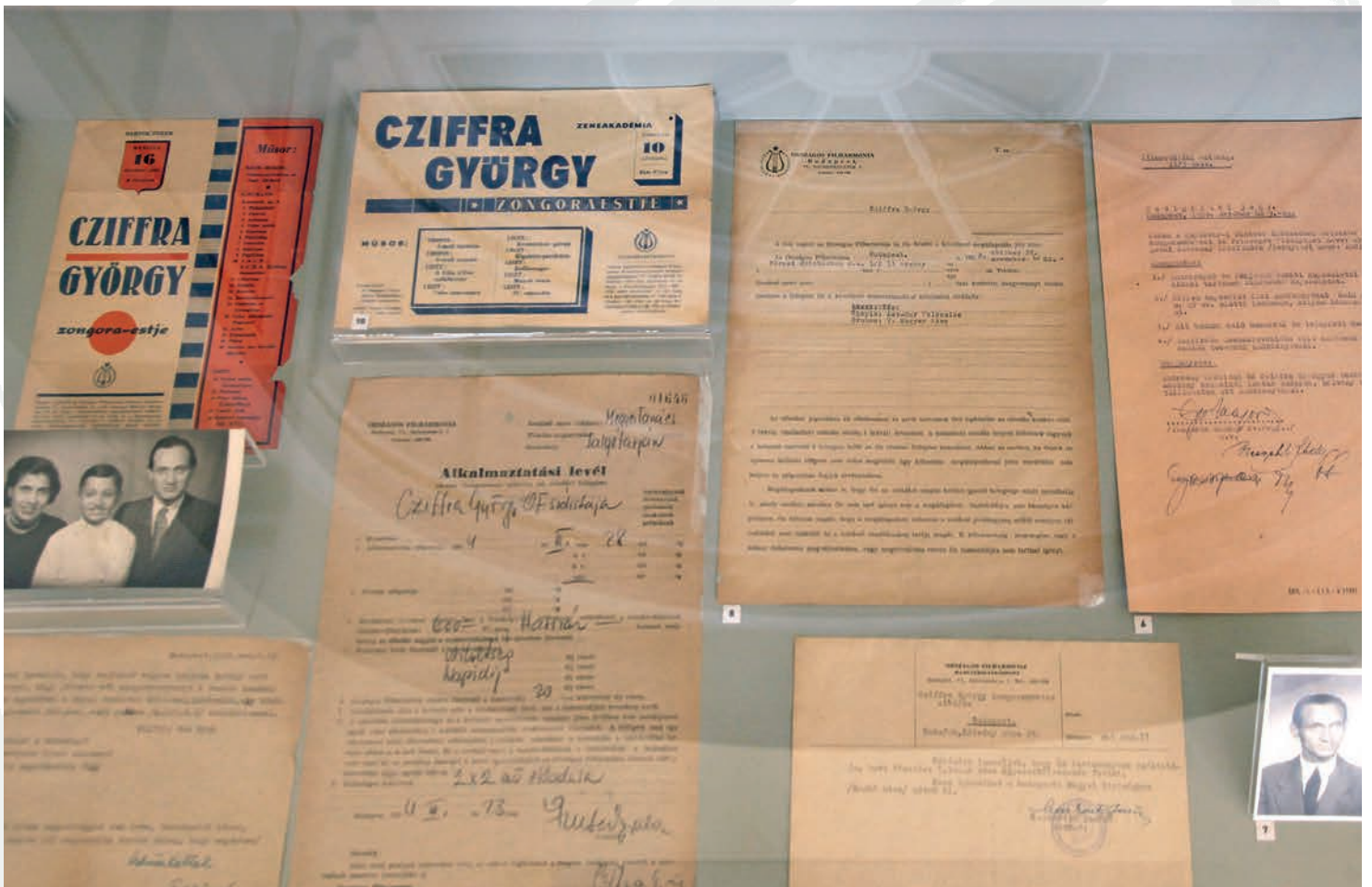

/ Cziffra György egykori, 1955-ös Orion rádiója /

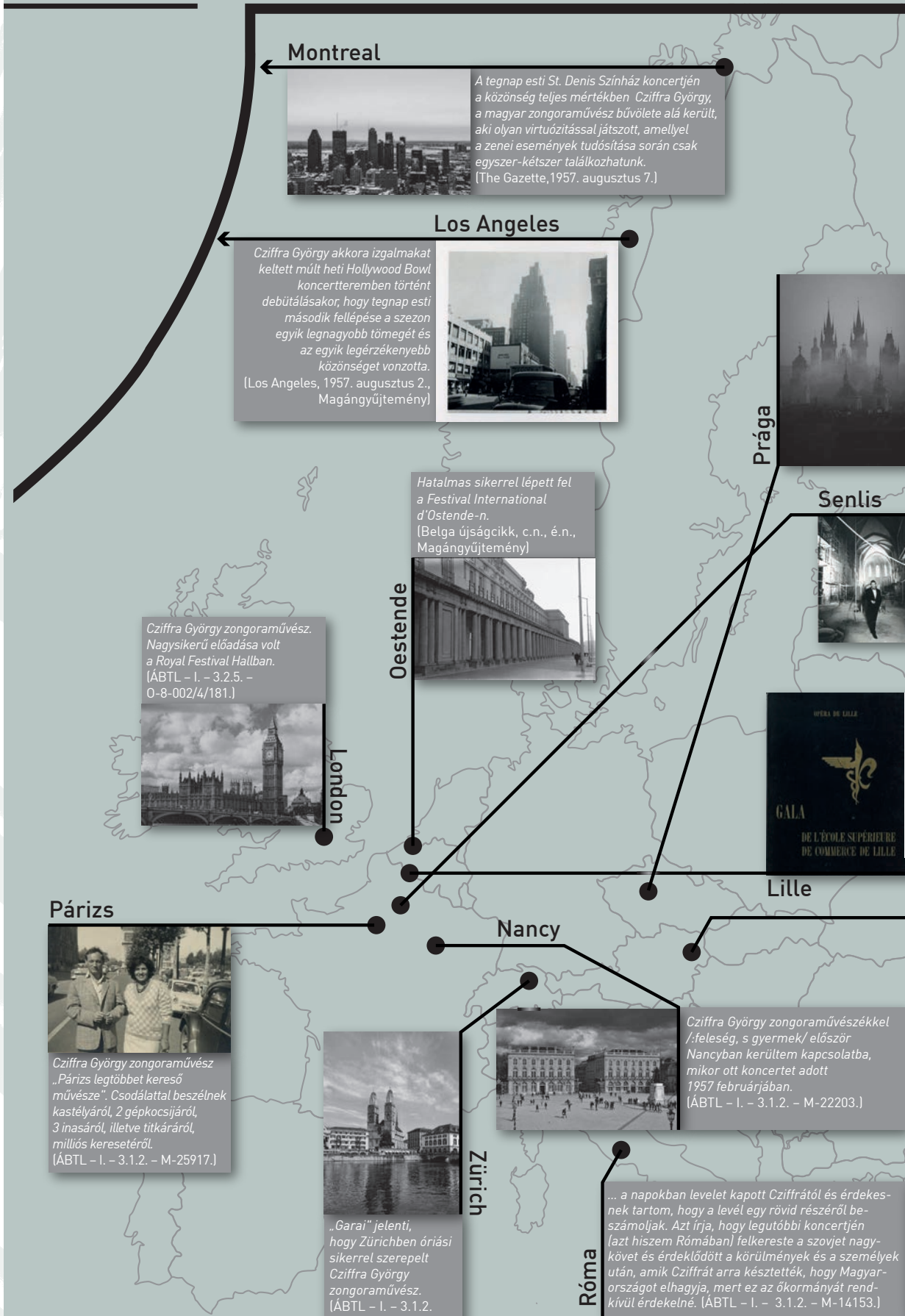

/ Cziffra György, felesége, Zulejka és kisluk, 1955. /

A koncertet követő forradalmi napokban Cziffra György elérkezettnek látta az időt arra, hogy ismét megpróbálja elmenekülni Magyarországról. Családjával együtt Bécsbe emigrált.

➔ 1956 után

A felhasznált fénykép-illusztrációk az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárának digitális fényképgyűjteményében találhatóak.

Cziffra György szülőhangversenyén a művész elképesztő technikai tudásán kívül legjobban a preklasszikus mester D. Scarlatti 1, 2, 6 szonátája ragadott meg. Cziffra ezeket rendkívüli ötvözetrel és mozárta bájjal adta elő. (Mladá Fronta Ostravská, 1955. május 20., Magángyűjtemény)

A Franciaországban élő Cziffra György által létrehozott „Cziffra alapítvány” elnevezésű ösztöndíj odaítélésének körülményei. (ÁBTL – I. – 3.1.5. – O-19618/2.)

(Magángyűjtemény)

Tokió

(Magángyűjtemény)

Bécs

Kádár Mihály jelenti: Megemlítette, hogy ismerte Cziffra Györgyöt, és bécsi tartózkodása alatt egyszer találkozott is vele. (ÁBTL – I. – 3.2.4. – K-199.)

Tel Aviv

Cziffra György kb. 42 éves. 1956-ban hagyta el Magyarországot. Zongoraművész. Párizsban él. 1959 november hónapban Tel-Avivban adott 7 koncertet. Tel-Avivban honoráriumot nem fogadott el a szerepléséért. (ÁBTL – I. – 3.1.5. – O-16733.)

Cziffra György és családja a forradalom alatt elhagyta Magyarországot. Egy későbbi levelében a művész erről így írt barátjának, Hernádi Lajosnak:

„...kalandos természetemet nem megtagadva, [...] ismét nekivágtam földeknek, erdőknek, mezőknek, hegynek – családommal együtt – hogy végre nekem is részem legyen abból a sok jóból, amit eddig csak hallomásból ismertem. Ez a vágyam valóra is vált!”

A család Franciaországban telepedett le, ahol végleges otthonuknak Senlis városát választották. Cziffra György zongorajátékával rövid időn belül elkápráztatta a francia közönséget. Az előadóművészi bevételeiből megvásárolta és felújította a francia gótika egyik kiemelkedő alkotását, a Saint-Frambourg kápolnát, valamint 1975-ben létrehozott egy alapítványt, melynek legfontosabb céljával a fiatal zenészek tehetőség gondozását, köztük magyar művészek támogatását tűzte ki. Az épület a vásárlás idején garázként működött, és erősen leromlott állapotban volt. Cziffra György a saját anyagi erőforrásait és energiáját sem kímélve építtette újjá a kápolnát, amelynek üvegablakait Joan Miró katalán művész tervezte. A felújított épületet 1977-ben nyitották meg, amelyben kialakították a Liszt Ferenc Auditóriumot, amely koncertek helyszínéül szolgált, de kiállításokat és egyéb kulturális rendezvényeket is tartottak itt.

/ Képeslap az alapítvány és a kápolna életéből, é. n. /

Miközben Cziffra György komolyzenei pályafutása meredeken ívelt felfelé, és koncertező művészként bejárta az egész világot, az 1956-os forradalom leverését követően a magyar államhatalom nem kommentálta az emigrálását. Arról, hogy Cziffra elhagyta az országot és „disszidens zongoraművész” lett, a magyarok csupán a *Hétfői Hírek* egyik rendőrségi tudósításából értesülhettek, ami arról számolt be, hogy a zongoraművész Magyarországon maradt anyósa budafoki házából egy szélhámos ellopta a Filharmónia tulajdonában lévő Steinway zongorát. Emigrálását követően, egészen az 1970-es évekig – a nevezetes *Szerelmi álmok – Liszt* című szovjet–magyar filmben való közreműködéséig – a Magyar Rádióban nem játszották a felvételeit, és a lemezeit sem adták ki.

Cziffra György, az emigráns zongoraművész

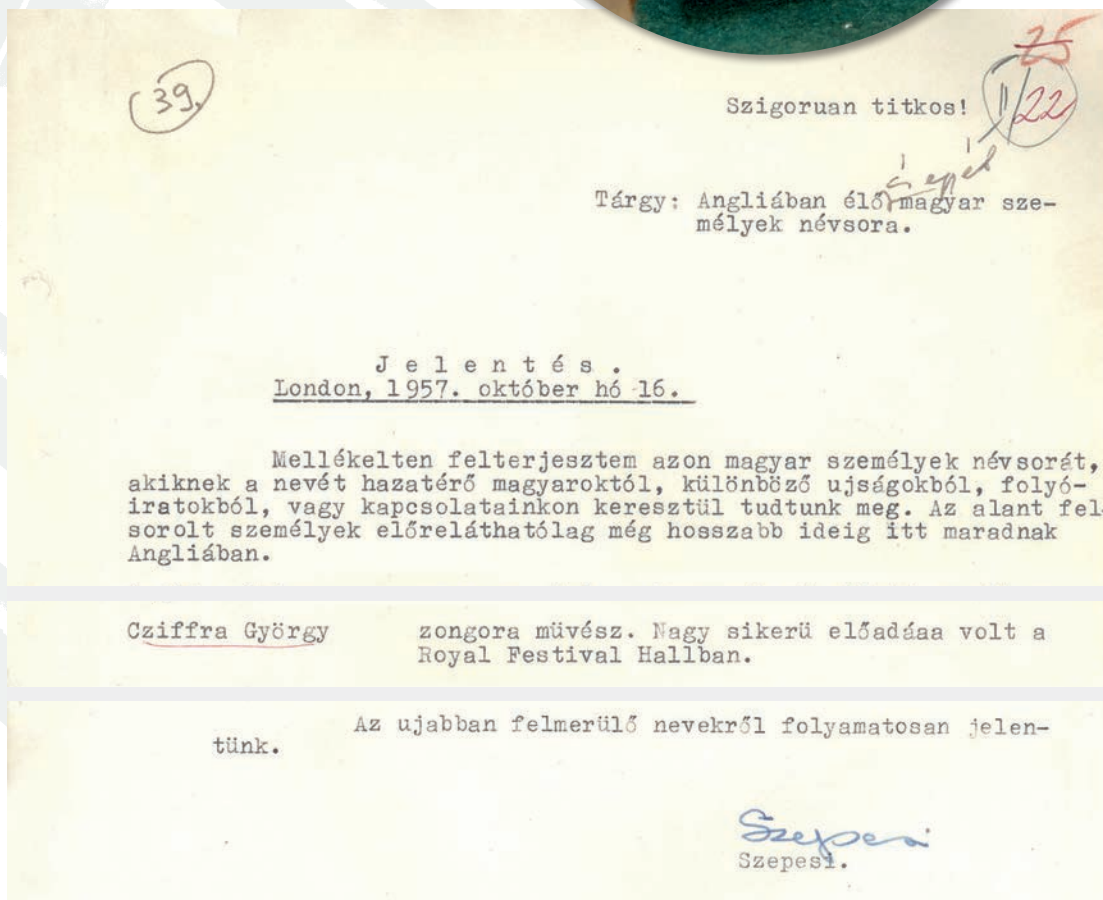
Cziffra György családjával az 1956-os forradalom idején hagyta el Magyarországot. Emigrálásuk első állomása Bécs volt, ahol a zongoravirtuóz tíz nappal Magyarországról való távozásuk után nagy sikerű koncertet adott. Majd Franciaország következett, ahol Charles de Gaulle feleségének támogatását élvezték. Először Párizs egyik legelőkelőbb szállodájában, a Prince de Galles-ban laktak, majd saját tulajdonú házba költöztek vidékre.

Cziffra György tehetsége elismerésének köszönhetően felléphetett a világ szinte összes nagy koncertermében Tokiótól Los Angelesig, New Yorktól Rómáig. Bár a koncertek után kapott honoráriumainak köszönhetően a külföldön élő egyik legjobban kereső magyar művészként emlegették, de az is előfordult, hogy ingyen vállalt fellépést, így például a Tel-Avivban adott hét koncertjéért nem kért honoráriumot. Visszahúzódo természete miatt nem kedvelte a társaságot, így hát ismertsége ellenére hiába kereste vele a kapcsolatot a nyugati magyar emigráció és a magyar állambiztonság is, nem tudták a saját céljaikra felhasználni. Sokáig gyötörte a honvágy, szülőhazájának mindig is Magyarországot tekintette, de a valódi szabadság, művészi kiteljesedés lehetősége és az anyagi biztonság csak Franciaországban adatott meg neki.

A művész franciaországi letelepedése után újra a magyar politikai rendőrség látókörébe került. A Történeti Levéltárban található számos forrás között több jelentés is található, amely Cziffra György megfigyelésére vonatkozik. Ezek közül egy 1957. októberi 16-ai keltezésű jelentés úgy említi Cziffrát, mint akinek nagy sikerű előadása volt a Royal Festival Hallban.

/ Cziffra György 1980-as évekbeli zongora alakú telefonja /

A különleges formájú, PIANO PN-800 típusú, zongora alakú telefonkészüléket az 1980-as években kezdték el gyártani. A Franciaországban vásárolt készülék jól illett a világhírű zongoraművészhez, jól szimbolizálta a Cziffra életének mindennapjait alapvetően meghatározó zeneművészetet.

/ „Szeperi” fedőnevű ügynök jelentése Cziffra Györgyről, 1957. /

Adta: "Kádár Mihály"Vette: Sebestyén Sándor r.őrgy.
1959. augusztus 27.Tárgy: Cziffra György.

J e l e n t é s

Budapest, 1959.szeptember 7.

"Kádár Mihály" jelenti:

Cziffra Györgyről az alábbiakat tudom részben Ferenczi György, részben saját elmondása alapján:

Mint csodagyerek tűnt fel az első háboru után kb. 14-15 évvel. Először nem tudom kinek volt a tanítványa, később Dohnány tanította. Erre most, hogy nyugaton szédületes karriert futott be, Dohnányi irt neki Amerikából és emlékeztette erre. Ezután hosszú évekre eltűnt, majd ismét felszínre került, mint bárzongorista. A belvárosi bárokban/ Kedves, Napfény:/ zongorázott esténként, mint műsorszám. Egyszer Ferenczi véletlenül betévedt a Kedvesbe és ott hallotta őt játszani. Odament hozzá és rábeszélte, hogy jöjjön ismét az akadémiaára. Ő fog vele foglalkozni, mert nem méltó hely ez számára. Így is történt. Ezután évek nehéz munkája következett és eljött az az idő, hogy önálló koncerteket adott.

Ezt megelőzőleg Cziffra családjával együtt disszidálást kísérelt meg, azt hiszem 1949-ben és emiatt őt három évre, feleségét pedig másfél évre itélték. A fogság alatt kőfaragó üzemben dolgozott, ahol bal csuklója tönkrement/ in hüvelygyulladás/ következtében/, úgyhogy még a mai napig is kötést visel ezen a csuklóján. Szabadulása után az Igazságügyminisztériumból kapott egy levelet, mely szerint annyira meg voltak elégedve munkájával, hogy szabadulása után is szívesen alkalmaznák továbbra is. Ezt a levelet mai napig is őrzi és találkozásunk alkalmával felemlítette, hogy vajjon mit szólnának, ha ezt megmutatná egy nyugati újságírónak, milyen cikket tudna az ebből a témából írni. Ebben igazat adtam, de kértem, hogy azért mégse mutassa meg, amit nevetve meg is ígért, hiszen szavai szerint ez esze ágában sem volt. 1956-ban disszidált családjával együtt.

1958. októberében Párisban járta Ferenczi professzorral együtt és a Cziffra család vendégei voltunk. Ezen négy nap alatt sok mindent megtudtam Cziffra élettörténetéből, főleg a disszidálás okáról és az ezutáni életéről.

A disszidálás oka az volt, hogy a pesti zenei "klik", ami alatt ő Ficher Annit értette, mereven elzárkozott tőle, nem hagyták boldogulni, sőt teljesen lejáratták és állandóan mint ügyes mesterembert emlegették, de mint művészt csak huszadrangunak ismerték el. A másik ok az volt, hogy még pesten több alkalommal kereste őt a Pathé Marconi művészeti igazgató, hogy felvételeket készítsenek vele Párisban. Erre a megfelelő fórum mindig letagadta őt és helyette a legkülönbözőbb művészeket ajánlották, akiket persze a cég nem fogadott el, nekik Cziff

43
#

ra kellett.

Elmesélte Cziffra, hogy amikor Romában adott hangversenyt, a magyar követ odament hozzá és elbeszélgetett vele. Ferenczi az ősszel azt a megbízatást kapta, hogy szólítsa fel Cziffrát arra, hogy térjen haza és megkapja a garanciát arról, hogy bármikor kimehet koncertkörútra családjával együtt. Erre Cziffra azt válaszolta, hogy az anyósa már ötször adta be az utlevél kérelmét látogatásra és mindig visszautasították, ezek után nem tud hinni és természetesen nem jön haza. Ezzel kapcsolatban tettem azt az ígéretet, hogy mivel látom, hogy nem szakadt el a hajától, nem vesz részt semmiféle Magyarország ellenes mozgalomban, sőt valótárisan még mindig támogatja hazáját, / pedig felszólították, hogy játssza be azokat a lemezeket újra, amiket Pesten vettek fel és akkor Magyarországnak nem kellene semmit fizetni / hogy el fogom illetékes helyen ezt mondani és minden erőmmel azon leszek, hogy anyósának utlevél kérelmét a legkedvezőbbben bírálják el.

Cziffra ma a világ legjobban fizetett művésze. Szédületes karriert futott be és rengeteget keres.

" Kádár Mihály "

Megjegyzés: Cziffra György Franciaországban élő zongoraművésszel mint a franciaországi kulturális emigráció egyik tagjával, s rajta keresztül az emigrációba való beépülési lehetőséggel foglalkozunk. A jelentésre jelenlegi helyzetének, politikai nézeteinek, hangulatának és szándékainak megállapítása céljából volt szükség.

Utasítás: "Kádár Mihály" a közeljövőben hivatalos meghívásra ma tanulmányútra a Német Szövetségi Köztársaságba utazik. Erre az útjára a II/5-g. alosztály és a II/3 osztállyal közösen feladattervet dolgozunk ki.

Sebestyén
Sebestyén Sándor r. őrgy.

A : 4 pld.
G: Fné.
61/ 758.

Egy másik jelentésben pedig úgy hivatkoznak rá, mint aki egy bizonyos magyar emigránsról tanúsíthatja, hogy az illető nem besúgó. Ugyanebben a dossziében úgy említenek egy budafoki társaságot, mint amellyel Cziffrának is kapcsolata lehetett, és amelyet később egy Lukács László körül csoportosuló, titkos ellenforradalmi szervezetként azonosított az egyik informátor.

Egy-egy európai vagy amerikai koncertjével kapcsolatban szintén születtek jelentések: egy 1960. január 18-ára keltezett ügynöki jelentésben az olvasható, hogy a római fellépése alkalmával a szovjet nagykövet Cziffrától az 1956 előtti magyarországi helyzetéről, lehetőségeiről érdeklődött.

M-dosszié

Ebben a dossziétípusban az állambiztonság a hálózati személyek (az ügynökök, rezidensek, informátorok stb.) fedőnéven adott, általában kézzel írt jelentéseit gyűjtötte. Amennyiben az állambiztonsági tisztek a jelentést értékesnek ítélték, a szöveg legélt változatát az eredeti jelentés mellé tették.

77-93
65-16/129/62

A Történelmi Hivatal
az Ety. 25/B) alapján
az iratokat átvette.

A MAGYAR NEMZETKÖZTÁRSASÁG BELGÖYMINISZTERIUMA

SZIGORUAN TITKOS!

SZERV: 1/4 I. alb.
OSZTÁLY: B4

MUNKA DOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS: Informátor
FEDŐNÉV: Kádár Mihály
B' DOSSZIÉ SZÁM: H-9900/1952
AZ ÜGY: _____ KÖTETBEN
KÖTET SORSZÁMA: _____

MEGNYITVA: 1959.07.26.
LEZÁRVA: 19
ARCHIV SZÁM: 14153

29-246

NEPT...
M. x. 21
21.1.13

BELGÖYMINISZTERIUMA

SZIGORUAN TITKOS!

SZERV: M. x. 21
OSZTÁLY: I. alb.

MUNKA DOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS: ügynök
FEDŐNÉV: Femerai Judit
B' DOSSZIÉ SZÁM: 21-223.00.
AZ ÜGY: _____ KÖTETBEN
KÖTET SORSZÁMA: I

MEGNYITVA: 1959. MAJ 3. D.
LEZÁRVA: 19
ARCHIV SZÁM: 22203

A MAGYAR NEMZETKÖZTÁRSASÁG BELGÖYMINISZTERIUMA

SZIGORUAN TITKOS!

SZERV: B. 6
OSZTÁLY: E/2

MUNKA DOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS: Inf.
FEDŐNÉV: "Meröz"
B' DOSSZIÉ SZÁM: Z-313/61
AZ ÜGY: _____ KÖTETBEN
KÖTET SORSZÁMA: I

MEGNYITVA: 1961. I. 11.
LEZÁRVA: 19
ARCHIV SZÁM: 5.917

II/5e. alosztály

44
Szigoruan titkos!

Adta: "Kádár Mihály"

Vette: Süjtöri Géza r.szds.
1960. január 15.

Tárgy: de Rivó Zoltán.

J e l e n t é s

Budapest, 1960. január 18.

"Kádár Mihály" jelenti:

Ferenczi a napokban levelet kapott Cziffrától és érdekesnek tartom, hogy a levél egy rövid részéről beszámoljak. Azt írja, hogy legutóbbi koncertjén/ azt hiszem Rómában/ felkereste a szovjet nagykövet és érdeklődött a körülmények és személyek után, amik Cziffrát arra késztették, hogy Magyarországot elhagyja, mert ez az ő kormányát rendkívül érdekelné. Cziffra azt válaszolta, hogy nem nevez meg személyeket, mert akik miatt ő elhagyta a hazáját, azoknak tulajdonképpen egész életében csak hálás lehet, mert enélkül nem érhetne volna el ezt a világsíkot, amit így elért.

"Kádár Mihály"

Süjtöri Géza r.szds.

K: 4 pld.

G: Fné.

16/122

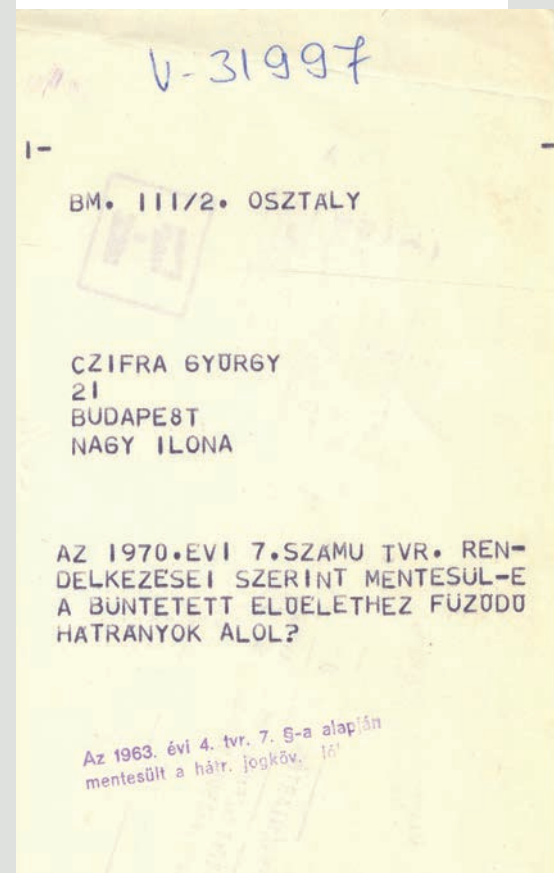
/ „Kádár Mihály” későbbi jelentése Cziffráról, 1960. /

Közkegyelem

Kádár János 1963-ban a parlamentben elmondott beszédében a szocializmus alapjainak lerakását hangsúlyozta, megemlítve, hogy a rendszer szilárd, a nép politikai egysége erős, s megkezdődött a szocializmus építésének új korszaka. Ennek kapcsán széles körű amnesztiát hirdetett meg, ami elsősorban az 1956-os forradalom és szabadságharc büntetőjogi megtorlásának lezárását – mint az egyik legfontosabb elrendezendő feladatot – jelentette. Az amnesztia bizonyos feltételek érvényesülése esetén kiterjedt a háborús vagy államellenes bűncselekményt elkövetőkre, a hatalmukkal – a szocialista törvényességet megszegve – visszaélőkre, a köztörvényes cselekedeteket elkövetőkre stb., s mindazokra, akik a felszabadulástól a közkegyelem meghirdetésének napjáig az országot engedély nélkül hagyták el. A meghirdetett közkegyelem azonban nem volt teljes körű, az 1956-os elítéltek közül többen még sokáig börtönben maradtak.

Cziffra György és családja e jogszabály, az 1963. évi 4. sz. törvényerejű rendelet (tvr.) alapján mentesült a büntetett előélettel járó hátrányok alól.

/ Cziffra György büntetett előéletre vonatkozó mentesítő lapja, 1970. /

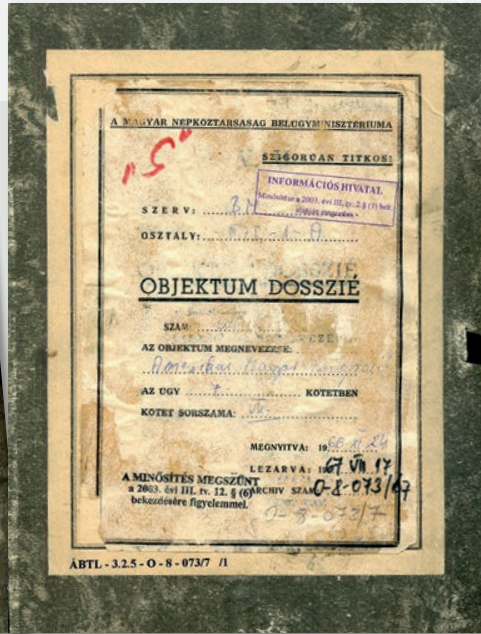
Dossziészára:	V-31997	82-1598	C-F-R	0062-333-3
			1966. MAJ 11	CNY
TERHELO ADATOK FELSOROLASA: I.				
1950. IV. 25-én a Szombathelyi Jb. B. III. 1046/50/5 sz. alatt tiltott határátlépés - Csehszlovákiába -/visszaadták/ btt. miatt 2 év 3 hó börtönre ítélte.				
Az 1956-os ellenforradalom során disszidált.				
Utlevél-priorálás során megállapítottam, hogy Franciaországban él.				
1969 DEC - 3 23				
Az 1963. évi 4. tvr. 7. §-a alapján mentesült a hátr. jogköv. alól.				
1975 VIII 8. kelte				
1986 MAJ 2. kelte				
2.2.1.				
I/4.1. - 933				
Lakcíme ismeretlen				
KÜLVITŐNYELVÉNTARTÁS				
Családi és utóneve: OZIFRA GYÖRGY.				
Előző neve:				
Asszonyok férjezett neve: BUDAPEST				
Születési helye: BUDAPEST				
év, hó, nap: 1921. XI. 5.				
Anyja neve: NAGY ILONA				
Foglalkozása: 1945 előtt: zongoraművész				
jelenleg: zongoraművész				
iskolai végzettsége: zene műv. főisk.				
Párttagsága:				
megye: 1956. Budapest				
Lakhely: város, község: XXII.				
Munkahelye:				
Állampolgársága: magyar				
Budapest..... 19. 66 év ... I. hó ... 14. nap				
Rég: III/2-C				
Külföttta: osztály - alosztály:				
Kövesi István fhdgy. aláírás				
Ellenőrizte:				
078520				
XOE				
467				

Operatív nyilvántartási karton

Azokról a személyekről, akikről az állambiztonsági szervek terhelő vagy kompromittáló adatokkal rendelkeztek, akikkel szemben titkos vagy nyílt nyomozást rendeltek el, akiket a vizsgálati eljárás során terheltté nyilvánítottak, vagy a bíróságok politikai okokból elítéltek, operatív nyilvántartási kartont állítottak ki.

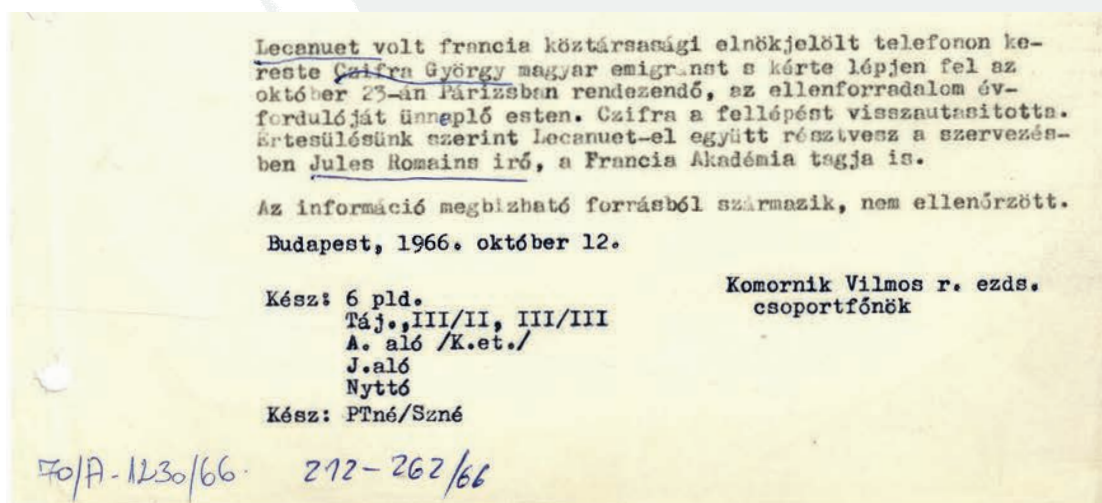
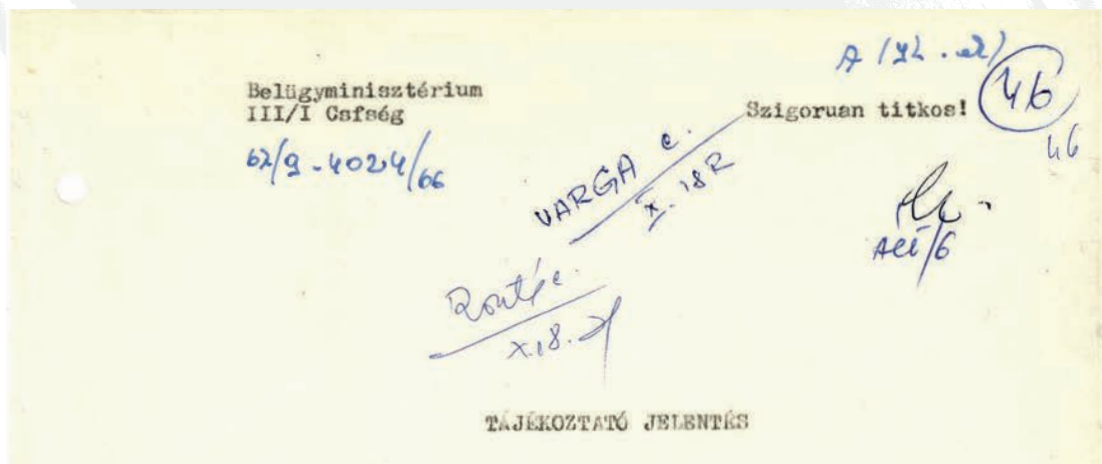
/ Cziffra operatív nyilvántartási karterja, 1966–1986. /

/ Cziffra Györgyhöz kapcsolódó operatív dossziék, 1965–1967. /

O-8-dosszié

A hírszerzés a számára fontos objektumokban (hivatal, intézmény, vállalat, szervezet stb.) vagy az általa meghatározott témakörökben (például ügynökhelyzet egy adott országban, hírszerző tevékenység Magyarország ellen, a külföldön tartózkodó magyar állampolgárok ellenőrzése) folytatott ellenséges tevékenység felderítésére közben készített dokumentumok gyűjtésére hoztak létre O-8-as jelzettel operatív dossziékat.

/ Jelentés az 1956-os forradalom 10. évfordulóján tartott párizsi ünnepségéről, 1966. /

Á-1551/1969.

Szám:

Tárgy: **Cziffra László György**
elbocsátása.

Hív. szám: **280204**.....

BM Útlevelesztály

Budapest

Cziffra László György /Budapest, 1921./ Cormeilles-i

Ertesítem, hogy

lakost a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 19..... évi hó napján számú

határozatával a magyar állampolgárság kötelékéből elbocsátotta.

Budapest, 19. **70** év **junius** hó **12.** nap

Székelyi Lászlóné dr. sk.
r. alezredes
alosztályvezető

Generáluc'

NR-2422. r. sz. — 10 000. 66.2. 799. Állami Nyomda

/ Elbocsátási határozat, 1970. /

A magyar állampolgárságot kétféle módon lehetett megszüntetni: lemondással vagy megfosztással. Lemondásra annak a nem Magyarországon élő honfitársunknak volt lehetősége, aki már megszerezte külföldi állampolgárságát, vagy folyamatban volt annak megszerzése, illetve akinek nem volt Magyarországon adó- vagy köztartozása, büntetőeljárás nem folyt ellene, s büntetőítélet hatálya alatt sem állt. Megfosztani állampolgárságtól azt a külföldön élő magyar személyt lehetett, aki súlyosan vétett a magyar állampolgársági hűség ellen, illetve súlyos bűncselekmény miatt magyar vagy külföldi bíróság elítélte.

/ Cziffra György franciaországi otthona, 1962. /

Konzuli iratok – állampolgárság

A konzulátusok a küldő ország természetes és jogi személyeinek képviseletét látják el külföldön, fontos feladatok a ki- és beutazásokkal kapcsolatos útlevél- és vízum-, valamint az állampolgársági ügyek intézése.

Cziffra György, valamint felesége és fia 1968-ban lettek francia állampolgárok. A család 1969-ben a párizsi magyar konzulátuson keresztül a Belügyminisztériumhoz fordult, hogy lemondjon a magyar állampolgárságáról, ugyanis a korabeli hatályos jogszabályok nem ismerték a kettős állampolgárság intézményét.

Idősebb és ifjabb Cziffra György

A „Senki nem lehet próféta a saját hazájában” hangzású közmondás esetenként megdől (bár valljuk be: gyakran úgy — mint most is —, hogy a próféta visszatér a saját hazájába). Elég annyi: *Cziffra György*, sokak — tanárok, pályatársak — számára joggal „Gyuri”, teljes és jogos diadallal tért haza, ráadásul nagyon tehetséges karmester fiával együtt. A „Kedves” eszpresszó hajdani zongoristájából a világ egyik legkeresettebb zongoraművésze lett. Már feltűnése idején, sőt, már növendék korában ismeretes volt, hogy egészen rendkívüli manuális adottságokkal, technikai készséggel rendelkezik, zongoraművészként amolyan Liszt, Rachmaninov típus (hogy éppen első, közös Erkel színházi műsoruk szerzőiből vegyem a példát). *Idősebb Cziffra György* játéka az elmúlt több mint másfél évtized

folyamán ráadásul megérett, kifinomult, csiszolódott, komolyodott, árnyalatokkal telítődött. Második koncertjének gazdag, sokszínű műsorát is hallva, méltán soroljuk őt korunk kimagasló pianistái közé.

Ifjabb Cziffra György karmesteri adottságainak megítélésében az első koncert zongorás számainál egyszerűen zavart a megható, de a tárgyilagos értékelést nehezítő apa—fia viszony, ahol, akárhogy is, inkább az apa irányított. Ellenben Ravel II. Daphnis és Chloé szvitje, ez az igényes, szép és a karmester számára nehéz zenemű, meggyőzött a tehetségéről. Igaz, jelenlegi legjobb zenekarunk (*a Rádió Szimfonikus Zenekara*), baráti és kiváló segítséget nyújtott a bizonyításhoz —, no de jó zenekarra jó karmesternek is szüksége van.

Rajk András

/ A Népszava újságcikke a Magyarországra hazatogató Cziffráról, 1973. /

/ Cziffra György első koncertjének belépőjegye a Magyarországra történő visszatérését követően, 1973. /

1983-ban pedig a hírszerzés egyik ügynöke az alapítványának működésére hívta fel az állambiztonság figyelmét.

Rácz etno
136

BELÜGYMINISZTERIUM
III/III-4-b osztály

SZIGORUAN TITKOS!
134

J E L E N T É S

L. Rácz
14.25.

A havonta megjelenő "AL" összeállításánál abból indult ki, hogy válogatás nélkül mindent el kell mondani. A "fésületlenül és javítatlanul" megjelölt írások nagy része a hivatalos szervek tevékenységét kritizálja, annak lejáratására törekszik. Támadja a párt általános és kulturpolitikáját.

A már elkészült 1-2-3 számban többek között az alábbi írások találhatóak:

- A Franciaországban élő Cziffra György által létrehozott "Cziffra Alapítvány"elnevezésű ösztöndíj oda ítélésének körülményei.

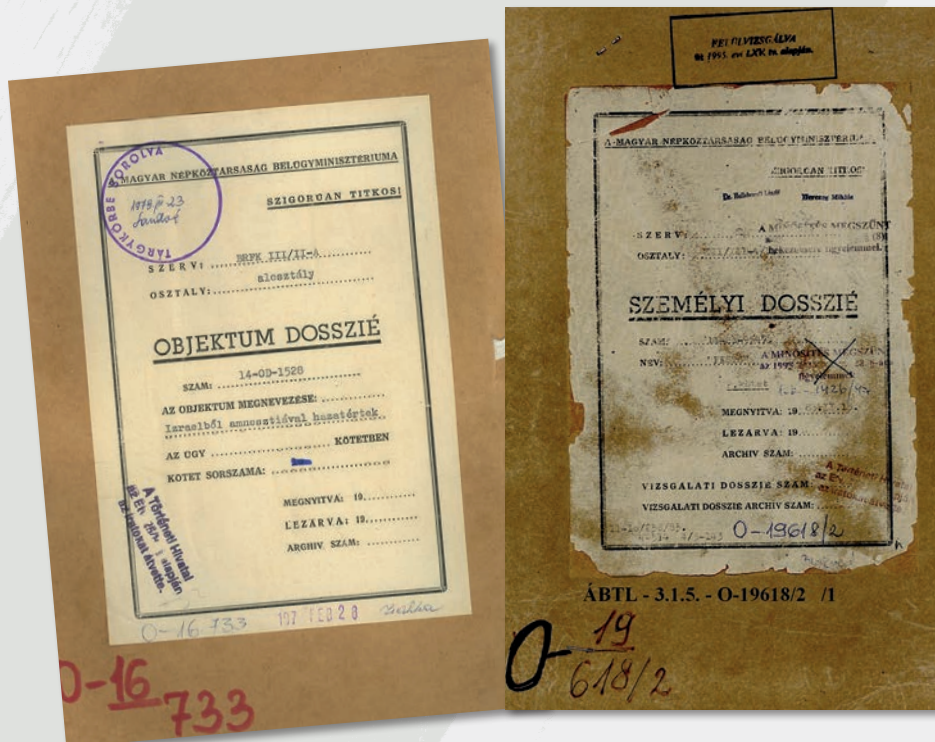
Javasoljuk az "Aktuális Levél" 1-2-3 számát jogi véleményezés céljából a Vizsgálati Osztálynak megküldeni.

B u d a p e s t, 1983. április 20.

Horváth Tibor
Horváth/Tibor r. szds.
Rácz Sándor

L. f.

/ Állambiztonsági jelentés a Cziffra Alapítvány szamizdatban történő megjelenéséről, 1983. /

/ Cziffra Györgyhoz kapcsolódó operatív dossziék /

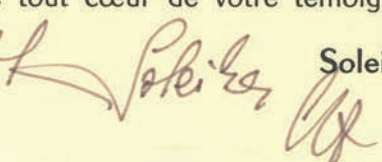
O-dosszié

A titkos nyomozások különböző típusú, az irattározás után egységesen „O” jellel ellátott állambiztonsági iratai az operatív dossziék. Ilyen dossziét nyitottak a titkos nyomozás alatt álló személyre, csoportra vagy objektumra.

1981-ben egyetlen fia, ifj. Cziffra György karmester hirtelen, tragikus körülmények között elhunyt. Gyermeke elvesztését Cziffra soha nem tudta feldolgozni, ezt követően nem koncertezett többet zenekarral, és hanglezemefelvételt sem készített. Az 1980-as években fellépései megritkultak, zenei tevékenysége – 1994-ben bekövetkezett haláláig – elsősorban a tehetséggondozás felé fordult.

*Brănele chărtizor -
Az Alapítványt folytatjuk... Vele*

Je vous remercie de tout cœur de votre témoignage de sympathie.

For, to be together Soleilka CZIFFRA és

*"La seule voie pour nous tous est de rester solides,
de vivre et de lutter pour l'amour de ceux qui sont
partis et de ceux qui sont restés, en direction de la
Vérité et de la Lumière"*

Georges Cziffra

/ Zulejka levele Ligetiné Marton Mártának a Cziffra Alapítvány tevékenységének folytatásáról, 1984. /

Cziffra György kalandos pályája, amely a tripoliszi nyomorból a világ elitjébe vezetett, egy 20. századi koldusból királyfi történet, egyike a legizgalmasabb előadóművész-életutaknak, ami a szakmán kívül a szélesebb közönséget mindig is élénken foglalkoztatta. Cziffra György zongorajátékában a cigány-, jazz- és könnyűzenészeket meghazudtoló improvizációs készség és könnyedség fedezhető fel, amelyek ugyanakkor ellentmondanak egy komolyzenei előadóművész-szel szemben támasztott elvárásoknak. Ezt a dichotómiát oldják fel a kétszeres Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas zongoraművész, Kocsis Zoltán Cziffra művészetéről szóló gondolatai:

„Cziffra olvasatai, alapállás ide, virtuozitás oda, teljes mértékben megfelelnek a felállítható legmagasabb követelményeknek, vagyis a művek szellemiségének. Zongorajátékának minden hangja a zenei értelemben vett másság létjogosultságának bizonyítéka. A legnagyobb gesztusok, a legdübörgőbb fortissimók, a legnagyobb ugrások mögött is mélységes megfontoltságot, bölcs mérlegelést, évek, sőt évtizedek gyakorlatát, munkáját, kísérletezéseit sejtjük. No meg nem utolsósorban a játéktér határainak, a játékszabályoknak tökéletes ismeretét. De ekkora biztonsághoz, effajta könnyedség eléréséhez, a billentyűkkel, a hangszer lelkével való ilyen mértékű azonosuláshoz lényegesen többre van szükség: erre már születni kell.”

/ Cziffra György és felesége, Zulejka egy képeslapon, é. n. /

» Felhasznált források és szakirodalom

Levéltári források

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL)

I. Levéltár

2. Szervezeti egységekhez nem kapcsolódó állambiztonsági iratok (1912) 1945–1990 (2002)

2.2. Operatív és hálózati nyilvántartások

2.2.1. Operatív nyilvántartások

I./4.1. – Cziffra György

3. Hálózati, operatív és vizsgálati iratok

3.1. A Központi operatív nyilvántartást végző szervezeti egységek által kezelt dossziék

3.1.2. M-dossziék

M-14153. „Kádár Mihály”

M-22203. „Temesi Judit”

M-25917. „Merész”

3.1.5. O-dossziék

O-16733. Izraelből amnesztiával hazatértek

O-19618/2. „Festő”

3.1.9. V-dossziék

V-31997. Cziffra György és neje

3.2. A BM III/I. Csoportfőnökség és jogelődei által kezelt dossziék

3.2.5. O-8-dossziék

O-8-002/4 Angliai magyar emigráció

O-8-073/7. Amerikai magyar emigráció

III. Levéltár

10. szekció Külön intézkedéssel levéltárba került iratok 1958–1989

10.1. Ki- és hazatelepültekkel kapcsolatos útlevélyek

280203. Cziffra György

280204. Cziffra László György

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL)

MNL-OL XIX-I-3-a. Népművelési Minisztérium, Általános iratok. 106. doboz

MNL-OL XIX-J-1-j. Külügyminisztérium, TÜK iratok. 19. doboz

MNL-OL M-KS 276.f. 91.cs. MDP Tudományos és Kulturális Osztály

Sajtó

Dunántúli Napló,

13. évf., 243–245. sz., 1956. 10. 14–17.

Délmagyarország,

11. évf. 246. sz., 1955. 10. 19.

Az Első Hadosztály,

1. évf. 13. sz., 1945. 09. 14.

Esti Budapest,

1. évf., 214. sz., 1952. 12. 12.

Esti Budapest,

5. évf., 245. sz., 1956. 10. 17.

Esti Hírlap,

10. évf., 48. sz., 1965. 02. 26.

Független Újság,

2. évf., 40. sz., 1948. 02. 19.

Hajdu Bihari Napló,

5. évf., 65. sz., 1948. 03. 19.

Magyar Nemzet,

47. évf., 165. sz., 1984. 07. 15.

Magyar Nép,

5. évf., 64. sz., 1948. 03. 18.

Mladá Fronta Ostravská,

1955. 05. 20.

Musica Disques,

1959. 07.

Népszava,
101. évf. 144. sz., 1973. 06. 22.
Ország-Világ,
9. évf., 35. sz., 1965. 09. 01.
The Gazette,
1957. 08. 07.
Új Magyarország,
9. évf. 199. sz., 1942. 09. 03.
Világ,
1172. sz., 1949. 05. 01.

Felhasznált irodalom

Cziffra György: *Ágyúk és virágok*. Budapest, Zeneműkiadó, 1984.

Cselényi Máté: „Végre nekem is részem legyen abból a sok jóból, amit eddig csak hallomásból ismertem.” Cziffra György magyarországi életrajza (1921–1956). *Magyar Zene*, LIX. évf., 3. sz., 319–350. https://mzzt.hu/images/magyarzene/MZ_2021_3.pdf

Ferenczi Miklós: Miért nem boldogult itthon Cziffra György? Születésének századik évfordulójára. *PRAE – A művészeti portál*, 2021. március 8. <https://www.prae.hu/article/11957-miert-nem-boldogult-itthon-cziffra-gyorgy/>

Ferenczy György: *Pianoforte*. Budapest, Héttorony Kiadó, 1989.

Horváth Jenő: A művész, a diplomata meg a Kádár-huszár. Dokumentumok Cziffra Györgyről és Magyarországról, 1958-ból. *Muzsika*, 37. évf., 4. sz., 13–17. https://adt.arcanum.com/hu/view/Muzsika_1994/?pg=170&layout=s

Petrikné Vámos Ida: Iratok a Történelmi Hivatalban. Vázlat a volt állambiztonsági szervek iratanyagának irattani feltáráshoz. In *Trezor 1. A Történelmi Hivatal évkönyve*. Szerk. Gyarmati György. Budapest, Történelmi Hivatal, 1999. 29–60.

Sz. Kovács Éva: A magyar emigráció kutatásának lehetőségei a Történelmi Levéltárban. In *Trezor 3. Az átmenet évkönyve*, 2003. Budapest, ÁBTL, 2004. 189–198.

Sz. Kovács Éva: *Magával ragadta a disszidálási láz. 1956-os menekültek Ausztriában*. Kézirat.

Szabóné Kármán Judit: Cigányok az 1956-os forradalom és szabadságharc hősei között. *Barátság*, 25. évf., 5. sz. https://epa.oszk.hu/01200/01259/00096/pdf/EPA01259_baratsag_2018_05_9471-9475.pdf

Szepesi Zsuzsanna: Cziffra György és felesége levelei Rácz Aladár hagyatékában. *Vigilia*, 867. évf., 8. sz., 606–617. https://vigilia.hu/pdfs/Vigilia_2021_08_facsimile.pdf#page=48

Tripolisz, Miskolc, Senlis – Cziffra György emlékezete. Szerk. Windhager Ákos. Budapest, Magyar Művészeti Akadémia, 2021.

» Képjegyzék

Borító

Cziffra György fényképe, 1960–70-es évek.
Balázs János magángyűjteménye

6. oldal

Kiállítás az Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltárában, 2024.
Fotó: Kovalovszky Dániel

8. oldal

Cziffra György zongoraművész, é. n.
Andrásy László magángyűjteménye

11. oldal

Cziffra Györggyel és családjával
kapcsolatos állambiztonsági
dossierék, 2024.
Fotó: Kovalovszky Dániel

12–13. oldal

Kiállítási installáció, 2024.
Fotó: Kovalovszky Dániel

14. oldal

Cziffra György és felesége, Zulejka
házasságkötésük idején, 1942.
Andrásy László magángyűjteménye

Állandó lakcímet bejelentő szelvény, 1949.
Andrásy László magángyűjteménye

15. oldal

Cziffra György katonai igazolványa, 1945.
Andrásy László magángyűjteménye

Cziffra György a hadosztály kulturális
estjére készülve, 1945.
Andrásy László magángyűjteménye

Az 1. honvéd gyaloghadosztály igazoló
bizottságának nyilatkozata, 1945.
Andrásy László magángyűjteménye

16. oldal

Kiállítási installáció, 2024.
Fotó: Kovalovszky Dániel

Ferenczy György, 1966.
Fortepan / Bojár Sándor

17. oldal

Cziffra György őrizetbevételi lapja, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

Cziffra Györgyné őrizetbevételi lapja, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

ifj. Cziffra György őrizetbevételi lapja, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

18. oldal

Államvédelmi Hatóság Szombathelyi
Osztályának jegyzőkönyve
Cziffra György tiltott határátlépése
ügyében, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

19–20. oldal

Jelentés Cziffra György és felesége tiltott
határátlépése ügyében, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

21. oldal

Szombathelyi Állami Gyermekvédő Intézet
átvételi elismervénye ifj. Cziffra György
állami gondozásba vételéről, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

Cziffra György és neje vizsgálati
dossieréja, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

22–23. oldal

Kiállítási installáció, 2024.
Fotó: Kovalovszky Dániel

24–25. oldal

Cziffra György ellen meghozott elsőfokú ítélet, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

Cziffra György ellen meghozott másodfokú ítélet, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

Miskolci Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem építése, 1950-es évek.
Miskolci Egyetem Múzeumának
Fotótára

Aszfaltozás a miskolci Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem előtt, 1950-es évek.
Miskolci Egyetem Múzeumának
Fotótára

26. oldal

Cziffra György börtönmunkához kapcsolódó bérelszámolási lapja, 1951.
Andráshy László magángyűjteménye

Cziffra György börtönmunkához kapcsolódó bérelszámolási lapja, 1952.
Andráshy László magángyűjteménye

Cziffra György börtönből írt levele feleségének, 1951.
Andráshy László magángyűjteménye

27. oldal

Cziffra György személyi törzslapja, 1954.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

Cziffra Györgyné személyi törzslapja, 1954.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

Cziffra Györgyné büntetőlapja, 1950.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

28. oldal

Cziffra György kiszabadulása után, 1953.
Andráshy László magángyűjteménye

Hernádi Lajos zongoraművész, é. n.
Zeneakadémia – Liszt Ferenc
Zeneművészeti Egyetem

29. oldal

Ujfalussy József, 1975.
Fortapan / Urban Tamás

Az Országos Filharmónia igazolása Cziffra György szólístaként való alkalmazásáról, 1954.
Andráshy László magángyűjteménye

31. oldal

Az Országos Filharmóniával az 1956. október 22-i Erkel színházbeli fellépésre kötött szerződés, 1956.
Andráshy László magángyűjteménye

32. oldal

Halász Lajos ügyvéd gratuláló levele az 1956. október 22-i koncert alkalmából, 1956.
Andráshy László magángyűjteménye

Cziffra György egykori, 1955-ös Orion rádiója, 2024.
Fotó: Kovalovszky Dániel
Balázs János magángyűjteménye

33. oldal

Cziffra György, felesége, Zulejka és kisfiuk, 1955.
Andráshy László magángyűjteménye

Kiállítási installáció, 2024.
Fotó: Kovalovszky Dániel

34–35. oldal

Kiállítási installáció, 2024.
Fotó: Kovalovszky Dániel

36. oldal

Képeslap az alapítvány és a kápolna életéből, é. n.
Balázs János magángyűjteménye

38. oldal

Cziffra György 1980-as évekbeli zongora alakú telefonja, 2024.

Fotó: Kovalovszky Dániel
Balázs János magángyűjteménye

„Szepesi” fedőnevű ügynök jelentése

Cziffra Györgyről, 1957.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.2.5. – O-8-002/4.

39–40. oldal**„Kádár Mihály” fedőnevű informátor jelentése Cziffráról, 1959.**

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.2. – M-14153.

41. oldal**„Kádár Mihály” fedőnevű informátor dossziéja, 1957–1961.**

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.2. – M-14153.

„Temesi Judit” fedőnevű ügynök dossziéja, 1956–1962.

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.2. – M-22203.

„Merész” fedőnevű informátor dossziéja, 1960–1964, 1966.

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.2. – M-25917.

42. oldal**„Kádár Mihály” későbbi jelentése Cziffráról, 1960.**

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti
Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.2. – M-14153.

43. oldal**Cziffra György büntetett előéletre vonatkozó mentesítő lapja, 1970.**

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.9. – V-31997.

Cziffra operatív nyilvántartási

kartonja, 1966–1986.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 2.2.1. – I./4.1. – Cziffra György

44. oldal**Angliai Magyar Emigrációval foglalkozó dosszié, 1965–1966.**

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.2.5. – O-8-002/4.

Amerikai Magyar Emigrációval foglalkozó dosszié, 1966–1967.

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.2.5. – O-8-073/7.

Jelentés az 1956-os forradalom 10. évfordulóján tartott párizsi ünnepségről, 1966.

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.2.5. – O-8-073/7.

45. oldal**Elbocsátási határozat, 1970.**

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – III. – 10 - 1 – 280204.

**Cziffra György franciaországi otthona, 1962.
Andrásy László magángyűjteménye****46. oldal****A Népszava újságcikke a Magyarországra hazalátogató Cziffráról, 1973.**

Balázs János magángyűjteménye

Cziffra György első koncertjének belépőjegye a Magyarországra történő visszatérését követően, 1973.

Balázs János magángyűjteménye

47. oldal**Állambiztonsági jelentés a Cziffra Alapítvány szamizdatban történő megjelenéséről, 1983.**

Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.5. – O-19618/2.

Izraelből amnesztiával hazatértek
dossziéja, 1944–1977.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.5. – O-16733.

„Festő” fedőnevű személyi dosszié,
1983–1984.
Állambiztonsági Szolgálatok
Történeti Levéltára
ÁBTL – I. – 3.1.5. – O-19618/2.

48. oldal

Zulejka levele Ligetiné Marton
Mártának a Cziffra Alapítvány
tevékenységének folytatásáról, 1984.
Balázs János magángyűjteménye

49. oldal

Cziffra György és felesége, Zulejka
egy képeslapon, é. n.
Balázs János magángyűjteménye

Kiadja az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára

Felelős kiadó

Dr. Cseh Gergő Bendegúz főigazgató

Szerkesztette

Dr. Vörös Géza

A forrásokat válogatták és a szövegeket írták

Cselényi Máté
Kuik Györgyi
Sz. Kovács Éva
Viszket Zoltán
Dr. Vörös Géza

Olvasószerkesztő

Tiszóczy Tamás

Grafikai tervezés, tördelés

Te-Art-Rum Művészeti Bt.

Nyomdai munkálatok

StanctechNIK Digitál Kft.

Minden jog fenntartva: bármilyen másoláshoz, sokszorosításhoz, illetve adatfeldolgozó rendszerben való tároláshoz a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges.

ISBN 978-615-6052-16-2

Támogatta

Nemzeti
Kulturális
Alap

